שיחות חיזוק

שיחות מפי
הרב **אורן נזרית** שליט"א

פרשת
חיי שרה

שיחות חיזוק

פרשת חיי שרה

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (ה' כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן העניינים

נִסְיוֹנוֹתָיו שֶׁל אֱלִיעֶזֶר הָעֶבֶד ..... ג
נִסָּיוֹן הַהִתְחַזְּקוּת בִּבְחִינַת אָרוּר ..... ג
נִסְיוֹן הַהִתְחַזְּקוּת כְּנֶגֶד הַלֵּיצָנִים ..... ד
פְּנֵי חַמָּה וּפְנֵי לְבָנָה ..... ד
נִסְיוֹן הַטָּעוּת לְחַפֵּשׂ רַק שְׁלֵמוּת ..... ה
לְהַכִּיר נְקֻדַּת הָעֲבוֹדָה ..... ה
לְהִסְתַּפֵּק בְּכִשָּׁרוֹן עֲבוֹדָתוֹ ..... ה
חֲז"ל 'מְעָרְבִים' בַּפָּרָשָׁה וְלֹא כְּצוֹפִים ..... ו
כָּל אֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא ..... ז
כְּשֶׁאַתָּה רוֹצֶה מְאֹד - אַתָּה יָכוֹל ..... ח
הַדְּמְיוֹן עַל הַהֶסְפֵּדִים הַיָּפִים ..... ח
יַעֲמֹד בַּעַל 'הַעֵמֶק שְׁאֵלָה'... ..... ח
בֵּית קְבָרוֹת שֶׁל כִּשָּׁרוֹנוֹת ..... ט
לָמָּה לְחַקּוֹת אֶת הַזּוּלַת? ..... ט
הַכִּשָּׁלוֹן הוּא כִּשָּׁרוֹן! ..... י
דְּבָרִים חוֹצְבִים מִמָּרָן הַסְּטַיְפְּלֶר זי"ע ..... יא
כָּל אֶחָד מְסֻגָּל לִהְיוֹת כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ ..... יא
כָּל יְהוּדִי שָׁוֶה - אֵין עֲדִיפוּת ..... יב
מוֹדְדִים אוֹתָנוּ רַק לְעֶרֶךְ דּוֹרֵנוּ ..... יג
לְךָ לְךָ - מִכָּל הַתֵּרוּצִים שֶׁלְּךָ ..... יג

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וביו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

לְנַצֵּל אֶת כִּשְׁרונוֹתָיו לַעֲבודַת הַשֵּׁם

שִׂיחַת חִזּוּק לְשַׁבַּת פָּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה

בְּסִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא, נִשְׁתַּדֵּל לְהִתְבּוֹנֵן בְּכַמָּה עִנְיְנֵי חִזּוּק מֵעִנְיַן הַפָּרָשָׁה, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן הַחוֹבָה שֶׁל כָּל אֶחָד לְמַצּוֹת אֶת יְכָלְתּוֹ וְכִשְׁרונוֹתָיו (כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר 'שִׂיחוֹת הִתְחַזְּקוּת' [שְׁנַת תשנ"ז], וּבְסֵפֶר 'לֵב שָׁלוֹם' לְהַגָּאוֹן רַבִּי שָׁלוֹם שְׁבַדְּרוֹן זַצ"ל, וּבְסֵפֶר 'שְׁאִיפוֹת' עַמּוּד רעח-רצא). מוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (ב"ר ס, ח): 'זָפָה שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת יוֹתֵר מִשִּׂיחָתָם שֶׁל בָּנִים'. לְלַמְּדֵנוּ שֶׁכָּל עִנְיַן בַּפָּרָשָׁה הוּא לִמּוּד לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּבִפְרָט שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כּוֹפֶלֶת כָּל פְּרָט בְּשִׂיחָתוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם. וְרַבּוֹתֵינוּ זַ"ל אָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (ב"ר ס, ב): כְּתִיב (מִשְׁלֵי יז, ב): "עֶבֶד מַשְׂכִּיל יִמְשֹׁל בְּבֵן מֵבִישׁ וּבְתוֹךְ אַחִים יַחֲלֹק נַחֲלָה", עֶבֶד מַשְׂכִּיל - זֶה אֱלִיעֶזֶר. נִמְצִינוּ לְמֵדִים, לְאֵיזוֹ דַּרְגָּה עִלָּאִית זָכָה לְהַגִּיעַ, מִמַּעֲמָד שֶׁל עַבְדוּת לְדַרְגָּה גְּבוֹהָה וְעִלָּאִית כָּזֹאת.

נִסְיוֹנוֹתָיו שֶׁל אֱלִיעֶזֶר הָעֶבֶד

בְּסֵפֶר 'שִׂיחוֹת הִתְחַזְּקוּת', כָּתַב, אוֹדוֹת הַנִּסָּיוֹן שֶׁהָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, שֶׁהָיָה לוֹ נִסָּיוֹן כְּלָלִי וּפְרָטִי בִּשְׁלֹשָׁה עִנְיָנִים. וְהוּא לִמּוּד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם הַשַּׁיָּךְ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ. וּכְבָר יָדַעְנוּ מִקְּדֻשָּׁתוֹ הַגְּדוֹלָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (יוֹמָא כח ע"ב) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁמּוּשָׁל בְּתוֹרַת רַבּוֹ. "הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר" - אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁהוֹלֶה וּמַשְׁקֶה מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבּוֹ לַאֲחֵרִים. וְאָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (ב"ר נט, ח): 'שֶׁהָיָה זִיו אִיקוֹנִין שֶׁלּוֹ דּוֹמֶה לְאַבְרָהָם'. וּבַנִּסָּיוֹן שֶׁהָיָה לוֹ הָיָה יָכוֹל לְאַבֵּד אֶת כָּל הַטּוֹבָה הַזֹּאת, אֲבָל הוּא הָיָה עֶבֶד מַשְׂכִּיל - שֶׁעָמַד בַּנִּסָּיוֹן הַשַּׁיָּךְ בְּכָל אָדָם בִּפְרָטוּת. וְיֵשׁ ג' עִנְיָנִים בְּנִסָּיוֹן אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם.

נִסָּיוֹן הַהִתְחַזְּקוּת בִּבְחִינַת אָרוּר

הַנִּסָּיוֹן הָרִאשׁוֹן - פְּעָמִים רַבּוֹת הַיֵּצֶר מְפַתֶּה לָאָדָם בְּהַרְאוֹתוֹ לוֹ אֶת מַצָּבוֹ הָרוּחָנִי הַחַלָּשׁ, וּמַרְאֶהוּ אֵיךְ שֶׁבְּמַצָּבוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּלְעָבְדוֹ כִּרְצוֹנוֹ. הַנִּיחָא אִם הָיָה בְּמַצָּב אַחֵר, מִבְּחִינַת הַשָּׂגָה וּמָקוֹם, אֲבָל עַכְשָׁו עָלָיו לְחִיּוֹת אֶת הַמְּצִיאוּת, הוּא יְנַסֶּה אוּלַי בַּגִּלְגּוּל הַבָּא, כִּדְאָמְרֵי אִינְשֵׁי... אֲבָל עַכְשָׁו חָבָל לוֹ לְטִרְחַ סְתָם.

וְהִנֵּה אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם הָיָה בְּדַרְגָּה שֶׁל אָרוּר, אָמַר לוֹ אַבְרָהָם לֶאֱלִיעֶזֶר: 'אֵין אָרוּר מִתְדַּבֵּק בְּבָרוּךְ' (רַשִׁ"י כד, לט), הָרוֹמֵז לְחֶלְשָׁה רוּחָנִית, אֲבָל אֱלִיעֶזֶר אָמַר, הַגַּם שֶׁעֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי, נוֹשֵׂא קְלָלַת הָעַבְדוּת, שֶׁנֶּאֱמַר "עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו", אַף עַל פִּי כֵן אֶשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת אֶת הַמֵּירַב שֶׁבִּיכָלְתִּי, וְזֶה לִמֵּד אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, שֶׁכַּאֲשֶׁר יִרְאֶה יְהוּדִי אֶת עַצְמוֹ שֶׁהוּא בִּבְחִינַת אָרוּר חַס וְשָׁלוֹם, וְנִמְצָא בְּמַצָּב קָשֶׁה בְּרוּחָנִיּוּת וְאֵין לוֹ אֶפְשָׁרוּת לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת, שֶׁיֵּדַע, שֶׁנּוֹתֵן לְנַצֵּל אֶת הַמַּצָּב בַּטּוֹב בְּיוֹתֵר, וּבְרֶגַע שֶׁאָדָם מִשְׁתַּדֵּל, כְּבָר מְסַיְּעִים בְּיָדוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וְהוּא יוֹצֵא מִבִּחִינַת אָרוּר וּמְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ לִבְחִינַת בָּרוּךְ, שֶׁהַכֹּל מִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה וְזוֹכֶה לְהַרְבֵּה יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁחָשַׁב. נְקֻדָּה זֹאת בָּאָה לְעִתִּים בִּכְלָלוּת הָעֲבוֹדָה, כְּגוֹן בִּתְפִלָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בִּלְבוּלִים גְּדוֹלִים וְאֵינוֹ יָכוֹל לְכַוֵּן, וְאֵינוֹ מְסֻגָּל לְהִתְפַּלֵּל מֵעוּמְקָא דְּלִבָּא. וְכֵן בִּלְמוּד הַתּוֹרָה בַּגְּמָרָא וַהֲלָכָה וְכוּ', מַרְגִּישׁ שֶׁהוּא עַתָּה בִּבְחִינַת 'אָרוּר' שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְחַבֵּר לְלִמּוּד וּלְהָבִין מַה שֶּׁלּוֹמֵד עַל בֵּרְיוֹ. אֲבָל עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק מֵעִנְיָנוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר - לְהַחְשִׁיב אֶת הַמַּצָּב וְלַעֲשׂוֹת אֶת מַה שֶּׁבֵּן יְכוֹלִים, וְהַכִּי טוֹב שֶׁאֶפְשָׁר. וְגַם אִם

052-7627127 | 08-8650078 | אור אשדוד

אֶמְצָא בְּמַצָּב קָשֶׁה אַף עַל פִּי כֵן אֶתְפַּלֵּל בְּמֶרֶב הַכֹּחוֹת שֶׁאוֹכַל עַכְשָׁו בָּעֵת הַזֹּאת.

וְאֱלִיעֶזֶר הָיָה דּוֹמֶה בְּזִיו אִיקוֹנִין שֶׁלּוֹ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, כִּי הָיְתָה בּוֹ קְדֻשַּׁת אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (יז, כז): "וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן נֵכָר נִמֹּלוּ אִתּוֹ". וְהוּא הַיָּחִיד שֶׁנִּלְחַם עִם אַבְרָהָם בְּמִלְחַמּוֹתָיו, כַּכָּתוּב (יד, יד): "וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו, וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד דָּן". וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (נְדָרִים לב ע"א): שֶׁזֶּה אֱלִיעֶזֶר שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁמוֹנָה עָשָׂר. וּמוּבָא מִבַּעַל הַתַּנְיָא זי"ע, שֶׁגִּימַטְרִיָּא אֵינוֹ דָּבָר פָּשׁוּט בִּכְלָל, וְהוּא מוֹרֶה עַל פְּנִימִיּוּת הַדָּבָר. כִּי אֱלִיעֶזֶר כִּשְׁמוֹ כֵּן הוּא, כָּל הַכֹּחוֹת שֶׁלּוֹ כְּלוּלִים בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁמוֹנָה עָשָׂר אוֹרוֹת בִּשְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְהוּא מְצָה אֶת כָּל כֹּחוֹתָיו בְּמַצָּבוֹ שֶׁהָיָה מַגְדִּיר כְּאָרוּר, מְחַדֵּשׁ לָנוּ בָּעַל הַתַּנְיָא וְאוֹמֵר, שֶׁכָּךְ רוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִכָּל יְהוּדִי, שֶׁיַּעַבְדֶנּוּ עִם הַכֹּחוֹת שֶׁנָּתְנוּ לוֹ הַנִּרְאִים בְּעֵינָיו עַתָּה כְּכֹחוֹת חֲלוּשִׁים - אֲבָל יִשְׁתַּדֵּל בְּכָל זֹאת לְנַצְּלָם עַד תֹּם, זֶהוּ הַלִּמּוּד הָרִאשׁוֹן שֶׁלִּמְּדִים אָנוּ מֵאֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם. וְזֶה שַׁיָּךְ בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, כִּי רַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ עַל יְמֵי הַגָּלוּת (סוֹטָה מט ע"א) שֶׁכָּל יוֹם קִלְלָתוֹ מְרֻבָּה מֵחֲבֵרוֹ, בִּבְחִינַת 'אָרוֹר', וְעָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק תָּמִיד גַּם בִּזְמַנִּים כָּאֵלּוּ.

נִסָּיוֹן הַהִתְחַזְּקוּת כְּנֶגֶד הַלֵּיצָנִים

הַנִּסָּיוֹן הַשֵּׁנִי - אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם רָצָה לְהַדְבִּיק בְּאַבְרָהָם הָעִבְרִי, וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ אַבְרָהָם הָעִבְרִי, שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה מֵעֵבֶר אֶחָד וְהוּא מֵהָעֵבֶר הָאַחֵר. וּכְשֶׁאֱלִיעֶזֶר הִגִּיעַ, וְתֵר עַל אֶפְשָׁרִיּוּת לִהְיוֹת חָשׁוּב בַּמָּקוֹם אַחֵר, וְעָבְדָא בְּהֶפְקֵירָא נִיחָא לֵיהּ, וְהָיָה יָכוֹל לִהְיוֹת אֵיזֶה בַּרְבָּר כּוּ'. וְשִׁיטָתוֹ הָיְתָה שֶׁאִם כְּבָר עֶבֶד - אֶהְיֶה הָעֶבֶד הֲכִי טוֹב בָּאֶפְשָׁרוּת הֲכִי טוֹבָה שֶׁלִּי, אָמְרוּ לוֹ: אֵיךְ תִּרְצֶה לִהְיוֹת עֶבֶד לְאַבְרָהָם? הֲלֹא כָּל הָעוֹלָם נֶגְדּוֹ, וְהִתְחִילוּ לְהִתְלוֹצֵץ עָלָיו, אֲבָל הוּא עָמַד כְּנֶגֶד כָּל הַלֵּיצָנִים שֶׁבְּדוֹרוֹ, וּכְמוֹ אַבְרָהָם - כָּךְ עַבְדּוֹ נִדְבַּק בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ, דָּחָה אֶת כָּל הַלֵּיצָנִים. וְהַלֵּיצָנוּת מַחְלִישָׁה מְאֹד מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּכְמוֹ שֶׁהָרַמְ"א פּוֹתֵחַ אֶת דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים (או"ח סי' א): 'וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי אָדָם הַמַּלְעִיגִים עָלָיו בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם'.

וּמוּבָא מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדֶל מֵרִימַנוֹב זי"ע, שֶׁהַלֵּיצָנוּת הִיא הַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר מִכָּל קְלִפּוֹת הַטֻּמְאָה. וְלָכֵן כְּתִיב (שְׁמוֹת יג, יז): "וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים", שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא סִבָּבָם בַּדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה, כִּדְמָצִינוּ בַּגְּמָרָא (עֲבוֹדָה זָרָה יט ע"א): "וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב" (תְּהִלִּים א, א): - 'שֶׁלֹּא יֵשֵׁב בְּמוֹשַׁב אַנְשֵׁי פְּלִשְׁתִּים מִפְּנֵי שֶׁלֵּיצָנִים הָיוּ'.

עָלֵינוּ לִלְמֹד מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ וְעַבְדּוֹ אֱלִיעֶזֶר אֵיךְ שֶׁדָּחוּ אֶת כָּל הַלֵּיצָנוּת, כְּדֵי לְקַיֵּם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכַיָּדוּעַ אֵיךְ שֶׁהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ מִקָּאמַארְנָא זי"ע וְעוֹד צַדִּיקִים זי"ע, הִרְעִישׁוּ, שֶׁלֹּא יִתְפַּעֵל הָאָדָם מִמַּה שֶׁיֹּאמְרוּ עָלָיו הַבְּרִיּוֹת בְּדַרְכֵי לִמּוּדוֹ וַעֲבוֹדָתוֹ.

פְּנֵי חַמָּה וּפְנֵי לְבָנָה

בַּגְּמָרָא (בָּבָא בַּתְרָא עה ע"א): 'זְקֵנִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר אָמְרוּ, פְּנֵי מֹשֶׁה - כִּפְנֵי חַמָּה, פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ - כִּפְנֵי לְבָנָה. אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ כְּלִמָּה'. וּבִפְשׁוּטוֹ, שֶׁבִּזְמַן מֵעָט נִתְמַעֵט הַכָּבוֹד כָּל כָּךְ שֶׁהָרֵי יְהוֹשֻׁעַ הָיָה נָבִיא וּמֶלֶךְ כְּמֹשֶׁה וְלֹא יָכוֹל לְהַגִּיעַ לִכְבוֹדוֹ (רַשְׁבַּ"ם שָׁם). אֲבָל הַצַּדִּיקִים הִמְתִּיקוּ הָעִנְיָן עַל פִּי הַמִּדְרָשׁ (במדב"ר כא, יד): 'יְהוֹשֻׁעַ הַרְבֵּה שֵׁרֵתְךָ, וְהַרְבֵּה חָלַק לְךָ כָּבוֹד, וְהוּא הָיָה מַשְׁכִּים וּמַעֲרִיב בְּבֵית הַוַּעַד שֶׁלְּךָ, הוּא הָיָה מְסַדֵּר אֶת הַסַּפְסָלִים, וְהוּא פּוֹרֵס אֶת הַמַּחְצָלָאוֹת, הוֹאִיל וְהוּא שֵׁרֵתְךָ בְּכָל כֹּחוֹ, כְּדַאי הוּא שֶׁיְּשַׁמֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאִינוֹ מְאַבֵּד שְׂכָרוֹ, קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר נוֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ'.

וְהֵינוּ, שֶׁיְּהוֹשֵׁעַ שִׁמֵּשׁ לְרַבּוֹ בְּבִטּוּל גָּמוּר כָּל כָּךְ, וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים אֲחֵרִים שֶׁבְּדוֹרוֹ שֶׁלֹּא הָיוּ מְסֻגָּלִים לְכָזֹאת אִי נְעִימוּת, לֹא נָהֲגוּ כָּמוֹהוּ. וּכְשֶׁרָאוּ לְמָה שֶׁזָּכָה בִּזְכוּת הַשֵּׁרוּת הַזֶּה - הִתְבַּיְּשׁוּ מְאֹד, כִּי הֵבִינוּ שֶׁעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת לָרַב הוּא רַק עַל יְדֵי בִּטּוּל.

[כִּדְבָרֵינוּ (שִׂיחָה לְפָרָשַׁת וַיֵּרָא), בַּמֶּה שֶׁפֵּרֵשׁ הַשָּׂפַת אֱמֶת בַּפָּסוּק (בְּמִדְבַּר יא, יב): "הֶאָנֹכִי הָרִיתִי אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה אִם אָנֹכִי יְלִדְתִּיהוּ כִּי תֹאמַר אֵלַי שָׂאֵהוּ בְחֵיקֶךָ וְגוֹ'". שֶׁאֵצֶל הַהוֹרִים הַהִתְקַשְּׁרוּת הוּא בְּעֶצֶם הַהוֹרוּת, וְאִלּוּ אֵצֶל תַּלְמִידִים לְרַב זֶה עַל יְדֵי הַבִּטּוּל הַגָּמוּר לָרַב].

וְעַל זֶה אָמְרוּ 'אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ כְּלִמָּה', וְלֹא כְּוָונוּ עַל יְרִידַת הַדּוֹר, אֶלָּא עַל הֶעְדֵּר הַהַשָּׂגָה שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לְהַשִּׂיג אִם הָיוּ נוֹהֲגִים כִּיהוֹשֻׁעַ.

וְזֶה הַלִּמּוּד שֶׁלִּמְּדָנוּ אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם שֶׁאֵין לְהִתְבַּיֵּשׁ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם אֶלָּא עָלָיו לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁנִּדְרָשׁ מִמֶּנּוּ לְפִי רְצוֹן ה'. כָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, נא): "זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי", וּפֵרְשׁוּ צַדִּיקִים, שֶׁאֵין זֶה מְדֻבָּר רַק כְּלַפֵּי הַמִּתְלוֹצְצִים מִבַּחוּץ, לִפְעָמִים זֶה קָאֵי עַל הָאָדָם בְּעַצְמוֹ שֶׁחוֹשֵׁב אִם אֶעֱשֶׂה כָּךְ - יַלְעִיגוּ עָלַי, וְהֵינוּ שֶׁהַזֵּדִים שֶׁמִּתְלוֹצְצִים נִמְצָאִים בּוֹ עַצְמוֹ. וּכְמוֹ שֶׁהִזְכִּירָנוּ מֵהַשָּׂפַת אֱמֶת, שֶׁהַכְּחוֹת נִמְצָאִים בָּאָדָם עַצְמוֹ וְעָלָיו לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהִתְפַּתּוֹת מִלְּהַנִּיחַ עֲבוֹדַת ה' מֵחֲמַת כֹּחוֹת לֵיצָנִיִּים אֵלּוּ.

נִסָּיוֹן הַטָּעוּת לְחַפֵּשׂ רַק שְׁלֵמוּת

הַנִּסָּיוֹן הַשְּׁלִישִׁי - הַטָּעוּת שֶׁיֵּשׁ בַּחֲשִׁיבָה: "אִם אֵינִי עוֹשֶׂה דָּבָר בִּשְׁלֵמוּת - אֵין שׁוּוִי לְכָל עֲבוֹדָתִי". וּלְאֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם הָיָה נִסָּיוֹן זֶה, שֶׁלֹּא לְדַמּוֹת אֶת עַצְמוֹ לְאַבְרָהָם וְלוֹמַר, שֶׁאִם אֵינִי כְּמַדְרֵגָתוֹ - 'אֵינִי עוֹשֶׂה כְּלוּם'. וְזֶה יֵצֶר הָרָע גָּדוֹל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַגָּדוֹל הֵימֶנּוּ וּלְנַסּוֹת לְחַקּוֹת עֲבוֹדָתוֹ, וּכְשֶׁאֵין עוֹלֶה בְּיָדוֹ - נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי. וַחֲזַ"ל הַקְדּוֹשִׁים מָנוּ בֵּין קִנְיָנֵי הַתּוֹרָה אֶת 'הַמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ' (אָבוֹת ו, ו).

לְהַכִּיר נְקֻדַּת הָעֲבוֹדָה

אִיתָא בִּשְׂפַת אֱמֶת (נַּח תרנ"ז): 'בִּכְנַעַן כְּתִיב (ט, כה) "עֶבֶד עֲבָדִים", כִּדְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת אֱמֹר דַּף קג ע"א): 'מַאן דְּאַפִּיק גַּרְמֵיהּ מִצְּלָא דִּמְהֵימְנוּתָא אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי עֶבֶד לְעַבְדֵי עַבָדִין' [מִי שֶׁמּוֹצִיא עַצְמוֹ מִצֵּל הָאֱמוּנָה, רָאוּי לִהְיוֹת עֶבֶד לְעַבְדֵי עֲבָדִים]. דְּגַם בְּעַבְדוּת יֵשׁ 'עֶבֶד מַשְׂכִּיל'. פֵּרוּשׁ, שֶׁמֵּבִין שֹׁרֶשׁ הָעַבְדוּת שֶׁהַכֹּל תַּחַת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כְּדִכְתִיב (תְּהִלִּים קמה, יג): "מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים", וּבָזֶה זוֹכֶה לְחֵרוּת'.

וְצָרִיךְ לְהָבִין וּלְהַכִּיר אֶת מַדְרֵגַת עֲבוֹדָתוֹ. כָּל אֶחָד לְפִי כִּשְׁרוֹנוֹ שֶׁחָנַן אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְצָרִיךְ לַעֲרֹךְ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ עַל יְכָלְתּוֹ וְלֹא לְהַבִּיט עַל אַחֵר וְלִפֹּל לְגַמְרֵי עַל יְדֵי זֶה. וְזֶה מַה שֶּׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה וְנִהְיֶה 'אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ' - שֶׁקֻּדֶּם כֹּל 'נִהְיֶה אֲנַחְנוּ' שֶׁכָּל אֶחָד יִהְיֶה מַה שֶּׁהוּא, שֶׁתָּמִיד צָרִיךְ לִזְכֹּר שֶׁלְּכָל יְהוּדִי יֵשׁ שְׁלִיחוּת מְיֻחֶדֶת שֶׁלִּשְׁמָהּ הוֹרִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת נִשְׁמָתוֹ לָזֶה הָעוֹלָם עִם כִּשְׁרוֹנוֹת וִיכוֹלוֹת מְסֻיָּמִים, וְעָלָיו לְהוֹצִיאָם מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל.

לְהִסְתַּפֵּק בְּכִשְׁרוֹן עֲבוֹדָתוֹ

מוּבָא מֵהַחִדּוּשֵׁי הָרִי"ם זי"ע, 'אִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת קֶרַח גָּדוֹל בַּלְּוִיִּם כְּמוֹ אַהֲרֹן גָּדוֹל שֶׁבַּכֹּהֲנִים, בְּלִי סָפֵק הָיְתָה זֹאת מַדְרֵגָה רַבָּה וְנִפְלָאָה, כְּשֶׁאָנוּ רוֹאִים כְּשֶׁנֶּעֱדָר קֶרַח - חָדְלָה בְּחִינָה זוֹ, מַשְׁמַע שֶׁלֹּא הָיָה שׁוּם אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם רָאוּי לָזֶה - רַק קֶרַח. וְנִיצוֹץ זֶה טָרַף בְּלִבּוֹ [קִלְקֵל לוֹ], שֶׁהִרְגִּישׁ שֶׁיֵּשׁ מַדְרֵגָה מְיֻחֶדֶת עֲבוּרוֹ'. עַד כָּאן.

נִמְצָא שֶׁקֶרַח לֹא הִסְתַּפֵּק בְּעִנְיָנוֹ לִהְיוֹת גְּדוֹל הַלְּוִיִּם וְרָצָה לִהְיוֹת גָּדוֹל שֶׁבַּכֹּהֲנִים, וְזֶה

מֵחֲמַת שֶׁלֹּא הִתְקַשֵּׁר לַבְּחִינָה שֶׁהוֹעִידוּ בַּעֲבוּרוֹ. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ (אָבוֹת ד, א): 'אֵיזֶהוּ חָכָם, הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם', הַיְנוּ לִלְמֹד אֶת דֶּרֶךְ הִשְׂתַּדְּלוּתוֹ וּמְצוּי כֹּחוֹתָיו בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. אֲבָל בִּפְרָטֵי הָעֲבוֹדָה - כָּל אֶחָד יַעֲבֹד לְפִי מַה שֶּׁהוּא.

חֵז"ל 'מְעָרְבִים' בַּפָּרָשָׁה וְלֹא כְּצוֹפִים

אִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (ב"ר צג, י): "יוֹסֵף קְטַנְּן שֶׁל שְׁבָטִים הָיָה, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲמֹד בְּתוֹכַחְתּוֹ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב "וְלֹא יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו", לְכְשֶׁיָּבוֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְיוֹכִיחַ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים נ): "אוֹכִיחֲךָ וְאֶעֶרְכָה לְעֵינֶיךָ", עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה'.

בַּסֵּפֶר 'לֵב שָׁלוֹם' (בְּרֵאשִׁית עֲמוּד תד-תח) מְבָאֵר שֶׁצָּרִיךְ לְהַבְחִין בַּהֶבְדֵּל בֵּין מִי שֶׁקָּשׁוּר לַמַּעֲשֶׂה הַמִּתְרַחֵשׁ וְלָכֵן מִתְבּוֹנֵן בּוֹ, לְבֵין מִי שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ לוֹ כְּלָל. וְשֶׁזֶּה הַחִלּוּק הַגָּדוֹל שֶׁבֵּין חֵז"ל לְאָדָם מִן הַשּׁוּק, שֶׁחֵז"ל רָאוּ וְלָמְדוּ! וּמְסַפֵּר שָׁם הָרַב שְׁבַדְּרוֹן זַצ"ל: אֲשֶׁר פַּעַם חָזַר מֵאֲמֶרִיקָה בָּאֳנִיָּה, וְהָיְתָה נְסִיעָה מְמֻשֶּׁכֶת שֶׁל שָׁבוּעוֹת מִסְפָּר, וְלִפְנוֹת בֹּקֶר אֶחָד אָחֲזָה הִתְרַגְּשׁוּת בֵּין הַנּוֹסְעִים, כַּאֲשֶׁר הוֹדִיעַ רַב הַחוֹבֵל שֶׁהֵם כְּבָר קְרוֹבִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמֻרְחָק מַבְחִינִים כְּבָר בָּעִיר חֵיפָה, וְכֻלָּם עָלוּ לְסִפּוּן הָאֳנִיָּה וְהִסְתַּכְּלוּ בְּצִפְּיָה דְּרוּכָה, הִנֵּה עוֹד כַּמָּה שָׁעוֹת מַגִּיעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכֻלָּם הֵחֵלּוּ לֶאֱרֹז אֶת חֻפְצֵיהֶם, וּכְשֶׁנֶּעֶצְרָה הָאֳנִיָּה, פָּרְצוּ כֻּלָּם בְּצָהֳלָה וְהַצְּבוּר שָׂמֵחַ וּמוֹחֵא כַּף. מוּבָן הַדָּבָר שֶׁלֹּא הִנִּיחוּ לָצֵאת בְּלִי לְסַדֵּר אֶת הַוִּיזוֹת וְכָל הָעִנְיָנִים הַדְּרוּשִׁים, וּכְמוֹ כֵן לֹא הוּרְשׁוּ הַקְּרוֹבִים שֶׁעָמְדוּ לְיַד הָאֳנִיָּה לַעֲלוֹת וּלְקַבֵּל אֶת פְּנֵי קְרוֹבֵיהֶם עַד שֶׁיְּסַדְּרוּ כָּל הַפְּרָטִים, כְּשֶׁחַיָּלִים עוֹמְדִים וְשׁוֹמְרִים עַל הַפֶּתַח. וְכָךְ כֻּלָּם עוֹמְדִים וּמַמְתִּינִים בְּסַבְלָנוּת לָרֶדֶת מִן הָאֳנִיָּה, כְּשֶׁכָּל אֶחָד תָּר בְּעֵינָיו בֵּינְתַיִם עַל הָרָצִיף בַּנָּמֵל, לְזַהוֹת אֶת קְרוֹבוֹ הַמַּמְתִּין לְבוֹאוֹ. וְהָיָה שָׁם בָּחוּר אֶחָד, שֶׁהִתְהַלֵּךְ עַל הַסִּפּוּן בְּסַעֲרַת נֶפֶשׁ שֶׁלֹּא תִּתָּאַר, וְכֻלּוֹ מְבֻלְבָּל, וּלְרֹב סַעֲרַת נַפְשׁוֹ הִתְהַלֵּךְ הָלוֹךְ וָשׁוֹב בִּמְהִירוּת כַּנָּמֵר בְּסוּגָרוֹ. וּלְפֶתַע, נִשְׁמְעָה מִלְמַטָּה צְעָקָה שֶׁצָּעֲקָה אִשָּׁה אַחַת שֶׁהֻחֲרִידָה אֶת לֵב כָּל הַנּוֹסְעִים, וְכֻלָּם הִשְׁתַּתְּקוּ בַּחֲרָדָה לְעֵבֶר הַקְּרִיאָה: "מֹשֶׁה! מֹשֶׁה"! וְהָיָה זֶה אוֹתוֹ בָּחוּר שֶׁהִתְהַלֵּךְ בְּסַעֲרַת נֶפֶשׁ שֶׁשָּׁאַג בַּחֲזָרָה: "אִמָּא! אִמָּא"! וְסַעֲרַת הַרְגָּשׁוֹת שֶׁאָחֲזָה בָּאֵם וּבִבְנָהּ, סָחֲפָה אַף אֶת הַחַיָּלִים הַקְּשׁוּחִים שֶׁשָּׁמְרוּ עַל הַפֶּתַח, וְנָמַס לִבָּם בְּקִרְבָּם אֶל מוּל הַמַּחֲזֶה הַמִּרְטִיט שֶׁל פְּגִישַׁת אֵם וּבְנָהּ. וּלְלֹא אֹמֶר וּדְבָרִים הֵחֵל הַבָּחוּר לָרוּץ לְעֵבֶר אִמּוֹ, וְאִמּוֹ כְּנֶגְדּוֹ שָׁעֲטָה אֵלָיו מִלְמַטָּה, מַהֵר יוֹתֵר. הָאֵם פָּרְצָה לְעֵבֶר הַפֶּתַח וְהָדְפָה בְּאַחַת אֶת הַחַיָּלִים וְהֵחֵלָּה לִבְכּוֹת עַל צַוָּאר בְּנָהּ. כֻּלָּם עָזְבוּ אֶת חֻפְצֵיהֶם, הִפְסִיקוּ לְסַדֵּר אֶת הַוִּיזוֹת, רַק עָמְדוּ בְּהִשְׁתָּאוּת לְגֹדֶל הַמַּחֲזֶה שֶׁל פְּגִישַׁת אֵם וּבְנָהּ שֶׁאָבַד לָהּ בַּשּׁוֹאָה, כִּי מְסָרָתוֹ לְגוֹי שֶׁיִּשְׁמֹר עָלָיו, וְהוּא הֶעֱבִירוֹ לַחֲבֵרוֹ וְכוּ', וּבְתוֹךְ כָּךְ הִסְתַּיְּמָה הַמִּלְחָמָה, וְשָׁנִים עַל גַּבֵּי שָׁנִים לֹא נוֹדְעוּ עִקְבוֹתָיו, וּלְאַחַר מַאֲמַצִּים מְרֻבִּים מָצְאָה אוֹתוֹ, וְזוֹ הָיְתָה פְּגִישָׁתוֹ הָרִאשׁוֹנָה עִם אִמּוֹ. וְכָךְ עוֹמְדִים הָאֵם וּבְנָהּ זוֹ לְעֻמַּת זֶה, הוּא צוֹעֵק: אִמָּא! וְהִיא צוֹעֶקֶת: מֹשֶׁה! אֶל מוּל עֵינֵיהֶם הַזּוֹלְגוֹת דְּמָעוֹת שֶׁל כָּל הַנּוֹסְעִים, וּבְכִיּוֹתֵיהֶם מִתְעָרְבוֹת בִּבְכִיָּם. אַט אַט נִרְגְּעוּ הָרוּחוֹת, וְכֻלָּם לִווּ אֶת הָאֵם וּבְנָהּ מְאִירֵי הַפָּנִים. וְאַחַר כַּךְ כָּל אֶחָד שָׁב לְעִנְיָנָיו, וְתוֹךְ כְּעֶשֶׂר דַּקּוֹת כֻּלָּם שָׁכְחוּ מֵהַמַּחֲזֶה הַמְרַגֵּשׁ. וּלְדִידָם תַּם הַסִּפּוּר. וְהַאִם יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁגַּם הָאֵם וּבְנָהּ שָׁכְחוּ זוֹ מִזֶּה?

וְהַנִּמְשָׁל, אֲצִלֵנוּ, כָּל מַעֲשֶׂה יוֹסֵף עִם אֶחָיו נִרְאֶה לָנוּ כְּסִפּוּר מֵאֲנָשִׁים זָרִים, וְלָכֵן גַּם אִם נִתְרַגֵּשׁ וְנִזְדַּעְזֵעַ דְּמָעָה - לְאַחַר זְמַן מַה יָּפוּג הָרֹשֶׁם וְיִפָּרַח כְּלֹא הָיָה, לֹא כֵּן חֵז"ל הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאֵינָם זָרִים, וְכַאֲשֶׁר רוֹאִים פָּרָשָׁה זוֹ הִרְגִּישׁוּ מַה שֶּׁחָשׁוּ הַשְּׁבָטִים בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, וּמִמֵּילָא עָשׂוּ קַל וָחֹמֶר.

מָשָׁל נוֹסָף: כְּשֶׁהָיָה בַּאֲמֶרִיקָה, סִפְּרוּ לוֹ הַמְּאָרְחִים עַל תַּעֲרוּכָה גְּדוֹלָה לְמְכוֹנוֹת שׁוֹנוֹת

בָּעוֹלָם. וּכְשֶׁהִצִּיעוּ לוֹ לְהִצְטָרֵף לְבִקּוּר, עָנָה בְּחִיּוּךְ: אֵינִי צָרִיךְ לְכָךְ, דַּי שֶׁתֵּלְכוּ אַתֶּם וּתְסַפְּרוּ לִי מָה רְאִיתֶם, וַאֲתֵאר מַה שֶּׁרְאִיתֶם בְּעֵינֵיכֶם, יָפֶה יוֹתֵר... בַּחֲזָרָתָם סִפְּרוּ, שֶׁרָאוּ כָּל מִינֵי מְכוֹנוֹת נִפְלָאוֹת שֶׁתַּעֲזֹרְנָה לָאֱנוֹשׁוּת, וְהַתַּעֲרוּכָה כֹּה גְּדוֹלָה, שֶׁנִּתָּן לָלֶכֶת מַהֲלָךְ רַב וַעֲדַיִן לֹא לְסַיֵּם לִרְאוֹת אֶת הַכֹּל. וּמְאוֹת אַלְפֵי אִישׁ שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בַּתַּעֲרוּכָה הִתְלַהֲבוּ וְכוּ'. בְּרַם, הָיוּ אֲנָשִׁים שֶׁכְּלָל לֹא הִסְתּוֹבְבוּ בְּכָל הַתַּעֲרוּכָה כְּכֻלָּם, אֶלָּא נֶעֱמְדוּ לְיַד מְכוֹנָה מְסֻיֶּמֶת שָׁעוֹת רַבּוֹת, וּבָדְקוּהָ מִכָּל צְדָדֶיהָ. וְרָאוּ שֶׁהֵם כְּבָר עוֹמְדִים כָּךְ כַּמָּה יָמִים מִבֹּקֶר עַד עֶרֶב, וְלֹא מְעַנְיֵן אוֹתָם דָּבָר זוּלַת הַמְּכוֹנָה הַמְסֻיֶּמֶת הַזּוֹ. וְזֹאת מִסִּבָּה פְּשׁוּטָה, לַאֲנָשִׁים אֵלּוּ מְכוֹנָה דּוֹמָה שֶׁעוֹסְקִים לְשַׁוְּקָהּ, אַךְ בַּתַּעֲרוּכָה הֻצְּגָה מְכוֹנָה טוֹבָה יוֹתֵר, וְהֵם בִּקְּשׁוּ לִלְמֹד כְּדֵי לְיַצֵּר אַחַת שֶׁכָּזֹאת בְּדִיּוּק. וְלָכֵן אֵינָם כְּמְבַקְּרִים לְשֵׁם הֲנָאָה, הֵם שָׁם בְּמִסְגֶּרֶת הָעֲבוֹדָה.

וְסִיֵּם רַבִּי שָׁלוֹם זַצַ"ל וּבֵאֵר: זֶה הַהֶבְדֵּל בֵּין הִסְתַּכְּלוּתֵנוּ לְזוֹ שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ, אָנוּ מְתַיְּרִים פֹּה וְשָׁם, מַעְיָנִים בַּמְּפָרְשִׁים וְכוּ', אַךְ רַבּוֹתֵינוּ לֹא זָזִים מֵהַמָּקוֹם כִּי זֶה מִסְחָרָם, וְלוֹמְדִים כָּל מַה שֶּׁנִּתָּן לִלְמֹד מֵהַפָּרָשִׁיוֹת.

וְכָךְ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לִמּוּדֵנוּ, לְחַפֵּשׂ בַּאֲשֶׁר לָמַדְנוּ אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר נוּכַל לְקַיְּמוֹ בַּעֲבוֹדַת ה'. כְּמוֹ שֶׁאָנוּ לְמֵדִים כָּעֵת מֵעִנְיָנוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם.

כָּל אֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא

וּמֵבִיא שָׁם רַבִּי שָׁלוֹם זַצַ"ל דִּיּוּק נִפְלָא בִּלְשׁוֹן רַבּוֹתֵינוּ בַּמִּדְרָשׁ הַנַּ"ל: 'וַיּוֹכִיחַ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא', וְצָרִיךְ לְהָבִין, מַהִי כַּוָּנַת הַדְּבָרִים "לְפִי מַה שֶּׁהוּא", וַהֲרֵי פָּשׁוּט הוּא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת כָּל אֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא וְלֹא כְּפִי מַה שֶּׁחָבֵרוֹ!

אֶלָּא בְּאוּר הַדְּבָרִים הוּא, שֶׁיֵּשׁ בַּחוּרִים שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים בַּיְּשִׁיבוֹת שָׁנִים עַל גַּבֵּי שָׁנִים, וּבְעֶצֶם אֵינָם אֶלָּא מִסְתּוֹבְבִים סְבִיב עַצְמָם... וְאֵינָם מְמַצִּים אֶת עַצְמָם כְּפִי מַה שֶּׁיְּכוֹלִים בֶּאֱמֶת, וְיֵשׁ לָהֶם תֵּרוּצִים רַבִּים, הָאֶחָד אוֹמֵר, נִסִּיתִי פֹּה נִסִּיתִי שָׁם, וְלֹא הוֹלֵךְ לִי... מַה לַּעֲשׂוֹת "אֵין לִי רֹאשׁ"... וְטַעֲנָתוֹ בְּפִיו, שֶׁהִנֵּה כֻּלָּם מִסְתּוֹפְפִים יַחְדָּו בְּשִׁעוּר אֵצֶל הָרַ"מ, הָרַ"מ פּוֹתֵחַ בַּהֲוָיוֹת דְּאַבַּיֵי וְרָבָא, זוֹרֵק שְׁאֵלָה אֶל הֶחָלָל, הָאֲוִירָה מִתְלַהֶטֶת, יִצְחָק הָעִלּוּי מֵשִׁיב מִלְחָמָה שַׁעֲרָה, יַעֲקֹב הָעַמְקָן מַצְלִיחַ לְהוֹבִיל אֶת הַצִּבּוּר עִם רַעְיוֹן מְחֻדָּשׁ, וּמֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי זוֹרֵק לוֹ יְהוּדָה הַשַּׁקְדָּן וְהַיַּדְעָן, יְדִיעָה מְחֻדֶּשֶׁת מִשּׁו"ת הָרַשְׁבָּ"א הַחֲדָשִׁים שֶׁזֶּה עַתָּה יָצָא לָאוֹר, וּכְבָר הִסְפִּיק לְגַמֵּעַ אֶת כֻּלּוֹ, וְאִלּוּ אֲנִי יוֹשֵׁב בְּפִנָּתִי, דְּמָעָה חַמָּה מִתְגַּלְגֶּלֶת עַל לֶחְיִי כְּשֶׁאֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁלֹּא רַק שֶׁאֵינֶנִּי מֵבִין אֶת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן, אֶלָּא גַּם אֶת גּוֹף הַסּוּגְיָא עֲדַיִן לֹא הֲבַנְתִּי, נו... תֹּאמַר לִי מָה אֶעֱשֶׂה?! וְלָכֵן אָמַרְתִּי לְנַפְשִׁי נְנַסֶּה קְצָת אוּלַי לַעֲבֹד עַל "חֶסֶד".

וּמְפָרֵשׁ שָׁם בְּשֵׁם אָבִיו זַצַ"ל מַאֲמַר חֲזַ"ל תָּמוּהַּ, שֶׁלְּשָׁה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בּוֹכֶה עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם, מִי שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹסֵק, וּמִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְעוֹסֵק וְכוּ' (חֲגִיגָה ה' ע"ב), וְהַדָּבָר תָּמוּהַּ, כִּי מוּבָן הוּא, שֶׁזֶּה שֶׁיָּכוֹל לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹסֵק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בּוֹכֶה עָלָיו בְּכָל יוֹם, אֲבָל זֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְאַף עַל פִּי כֵן עוֹסֵק, לָמָּה אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבֵּחַ וְשָׁמֵחַ בּוֹ בְּכָל יוֹם, וְעַל מַה בּוֹכֶה עָלָיו?

וּפֵרֵשׁ, שֶׁלֹּא מְדֻבָּר כָּאן בְּאֶחָד שֶׁלּוֹמֵד וְהַשֵּׁנִי שֶׁאֵינוֹ לוֹמֵד, אֶלָּא שֶׁשְּׁנֵיהֶם בְּוַדַּאי לוֹמְדִים, אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ מִי "שֶׁעוֹסֵק" וְיֵשׁ מִי שֶׁאֵינוֹ "עוֹסֵק" כְּלוֹמַר: עוֹסֵק בַּתּוֹרָה מִלְּשׁוֹן עֵסֶק, וְהֵינוּ, שֶׁיֵּשׁ לְךָ אָדָם שֶׁמֹּחוֹ רָאוּי לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, לְעַיֵּן וּלְחַדֵּשׁ, לִבְנוֹת וְלִפְרֹךְ, לִשְׁאֹל וּלְיַשֵּׁב, וּבְעַצְלוּתוֹ אוֹמֵר לְנַפְשׁוֹ, "לִי מַתְאִים לִלְמֹד בְּקִיאוּת"... וְכָךְ מְבַלֶּה אֶת כִּשְׁרוֹנוֹתָיו וְהוֹלֵךְ לְטַמְיוֹן.

וְיֵשׁ אָדָם בְּדִיּוּק הַהֵפֶךְ, רֹאשׁוֹ לֹא תּוֹאֵם לְהַתְחִיל מִיָּד בְּעִיּוּן מַעֲמִיק וְכוּ', וּלְפִי

כְּשֶׁרוֹנוֹתָיו מַתְאִים לוֹ יוֹתֵר לְהַשִּׂיג אֶת הַתּוֹרָה דֶּרֶךְ יְדִיעוֹת רַבּוֹת, לִהְיוֹת בָּקִי הֵיטֵב בְּהַרְבֵּה מַסֶּכְתּוֹת הַשַּׁ"ס, וְגַם לִקְנוֹת עַד כַּמָּה שֶׁיָּדוֹ מַגַּעַת מִמַּה שֶׁלּוֹמְדִים בְּעִיּוּן בַּיְשִׁיבָה, וְעַל יְדֵי כָּךְ לְבַסּוֹף יוּכַל אַחַר כַּך לְהִתְעַמֵּק, אֲלָא שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְצוֹנוֹת לִהְיוֹת כְּמוֹ חֲבֵרוֹ, וְלָכֵן מִסְתַּכֵּל עַל חֲבֵרוֹ "הַלַּמְדָן", וּמְנַסֶּה לְחַקּוֹתוֹ, וּבֶאֱמֶת עַתָּה הוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֲבָל אֵינוֹ רוֹאֶה בְּרָכָה בַּעֲמָלוֹ! כִּי הוּא רַק מְנַסֶּה לְחַקּוֹת אֶת חֲבֵרוֹ "הַלַּמְדָן", וְהוּא עוֹד אֵינוֹ רָאוּי וּמֻכְשָׁר לְכָךְ, וְעַל שְׁנֵיהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בּוֹכֶה בְּכָל יוֹם כְּאֶחָד, וּשְׁנֵיהֶם טָעוּ בְּאוֹתָהּ טָעוּת, שֶׁלֹּא הָלַךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד "לְפִי מַה שֶּׁהוּא", אֶלָּא לְפִי מַה שֶּׁחֲבֵרוֹ! כְּלָל הַדְּבָרִים, בְּעוֹלָם הָאֱמֶת אֵין תֵּרוּצִים, כָּל אֶחָד נִתְבָּע לְפִי מַה שֶּׁהוּא, וְעַל זֶה יִתֵּן אֶת הַדִּין, וְאַף הַתּוֹכָחָה תִּהְיֶה לְפִי מַה שֶּׁהוּא, כְּלוֹמַר, מִתּוֹךְ מַעֲשָׂיו עַצְמָם יוֻכַח שִׁקְרוֹ הַגָּדוֹל.

כְּשֶׁאַתָּה רוֹצֶה מְאֹד - אַתָּה יָכוֹל

וּכְבָר נִתְבָּאֵר דָּבָר זֶה בְּתָנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ (זוטא פי"ב) שֶׁאָמַר אֵלִיָּהוּ לְאוֹתוֹ דַּיָּג, לָמָּה אֵינְךָ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה? עָנָה לוֹ הַדַּיָּג שֶׁאֵין לוֹ מֹחַ בְּקָדְקָדּוֹ לְהָבִין אֶת הַתּוֹרָה, אָמַר לוֹ אֵלִיָּהוּ, בְּאוֹתוֹ מֹחַ שֶׁאַתָּה מֵבִין אֵיךְ לָדוּג דָּגִים, גַּם תָּבִין אֶת הַתּוֹרָה. הַרְבֵּה פְּעָמִים הוּא אוֹמֵר אֵינִי יָכוֹל לָשֶׁבֶת הַרְבֵּה, וְהִנֵּה פִּתְאֹם מוֹצְאִים אוֹתוֹ בּוֹהֶה בְּאוֹתוֹ מַכְשִׁיר, בַּר מִנָּן, וְהוּא יוֹשֵׁב שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת, אוֹ שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בְּאֵיזֶה סֵפֶר שֶׁל הֲבָלִים וְזֶה מוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת - וְאָז הוּא כְּבָר כֵּן יָכוֹל לָשֶׁבֶת.

וּמְסַפֵּר שָׁם הַגָּאוֹן רַבִּי שָׁלוֹם שְׁבַדְרוֹן זַצ"ל, עַל שַׁר הַתּוֹרָה הַגָּאוֹן הָרַב מִטְשֶׁעְבִּין זי"ע, שֶׁפַּעַם נִכְנַס אֵלָיו רַבִּי שָׁלוֹם לִשְׁאֹל אֵיזוֹ שְׁאֵלָה, וְעָנָהוּ, אַךְ הֵעִיר לוֹ שֶׁבָּא בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה, וְנִדְהָם אַחַר כַּךְ לְהוֹכִיחַ שֶׁרַבִּי שָׁלוֹם כְּבָר הִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, כִּי מֵרֹב עֹמֶק עִיּוּנוֹ בַּתּוֹרָה לֹא שָׂם לִבּוֹ שֶׁהָלַךְ לוֹ הַלַּיְלָה וְאָתָא בֹּקֶר... מִכָּאן רוֹאִים, שֶׁכְּשֶׁאָדָם שָׂקוּעַ בַּמֶּה שֶׁהוּא חָשׁוּב לוֹ אֵינוֹ שָׂם לִבּוֹ כְּלָל לַזְּמַן שֶׁחוֹלֵף. וּלְהַבְדִּיל מִי שֶׁהוּא שָׂקוּעַ בְּאֵיזֶה מִשְׂחָק הֶבֶל - יָכוֹל לְהַעֲבִיר לַיְלָה שָׁלֵם מִבְּלִי שֶׁיַּרְגִּישׁ, אֲבָל כְּשֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ לָמָּה אֵינוֹ יָכוֹל לָשֶׁבֶת וְלִלְמֹד? הוּא עוֹנֶה: אֵינִי יָכוֹל לָשֶׁבֶת! אָמְנָם יִשְׁאָלוּהוּ, אִם כֵּן לָמָּה כָּאן אַתָּה יָכוֹל וְאִלּוּ לִלְמֹד אֵינְךָ יָכוֹל?! אֶלָּא שֶׁאֶת זֶה אֵינְךָ מַחְשִׁיב, וְזוֹ הַתְּבִיעָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן כָּל אֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא.

הַדְּמְיוֹן עַל הַהֶסְפֵּדִים הַיָּפִים

וּמֵבִיא שָׁם בְּשֵׁם רַבּוֹ הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי לֵייבּ חַסְמַן זַצ"ל, שֶׁיֵּשׁ אֲנָשִׁים שֶׁמְּדַמְיְנִים וּמְסְתּוֹבְבִים סְבִיב עַצְמָם, שֶׁתִּהְיֶינָה לָהֶם תְּשׁוּבוֹת לֶעָתִיד, וְגַם מְתָאֲרִים לְעַצְמָם אֵיךְ תִּהְיֶה מְנוּחָתָם כָּבוֹד, שֶׁכַּמּוּבָן בַּלְוָיָה שֶׁלָּהֶם לְאַחַר אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים - יָבוֹאוּ הֲמוֹנִים וְיַעֲמְדוּ הַסַּפְדָנִים, וְרֹאשׁ הַמְדַבְּרִים יַכְרִיז: 'אָבַד חָסִיד מִן הָאָרֶץ', וְלֵילוֹת שְׁלֵמִים יַעֲרְכוּ לְזִכְרוֹ עֲצָרוֹת, הֶסְפֵּדִים, וּמְתָאֵר לְעַצְמוֹ מַה יִּהְיֶה וְאֵיךְ יִהְיֶה? וּכְשֶׁגִּיעַ לְמַעֲלָה, שׁוּם מַלְאָךְ וּמַשְׁחִית לֹא יִגְּעוּ בּוֹ, וְיַעֲטְרוּהוּ בְּכָל הָעִטּוּרִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, זֶהוּ בֶּאֱמֶת צִיּוּר יָפֶה וְדִמְיוֹן פּוֹרֶה שֶׁל הָאָדָם, כִּי יֵצֶר הָרָע מַטְעֶה אוֹתוֹ - סוֹף כָּל סוֹף אַתָּה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אַתָּה מִשְׁתַּדֵּל - יֵשׁ לְךָ פֹּה שָׁעָה שָׁם שָׁעָה, וְעוֹד אַתָּה עָסוּק לְפַרְנֵס אֶת בְּנֵי בֵּיתֶךָ, מָה רַע? בְּוַדַּאי זֹאת תִּהְיֶה תְּמוּנַת הַמַּצָּב. אַךְ זֹאת טָעוּת לָלֶכֶת שׁוֹלָל אַחַר הַיֵּצֶר הַמְסַמֵּא אֶת עֵינָיו וּמְפַתֵּהוּ לְכָל הַדְּמְיוֹנוֹת וְהַבַּלְבּוּלִים.

[וּבִכְלַל צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁמִּסְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל צַדִּיקִים - צָרִיךְ תָּמִיד לִלְמֹד מַה שַּׁיָּךְ אֵלַי, וְלֹא כְּשֶׁשּׁוֹמְעִים מַעֲשֶׂה תֹּכֶף לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה חִלּוּק מַה הוּא לֹא שַׁיָּךְ אֵלַי].

יַעֲמֹד בַּעַל 'הָעֵמֶק שְׁאֵלָה'...

מְסֻפָּר עַל הַנָּצִי"ב מִוואלוֹז'ין זֶכֶר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לִבְרָכָה שֶׁעָרַךְ סְעֻדָּה גְּדוֹלָה כְּשֶׁסִּיֵּם אֶת חִבּוּר סִפְרוֹ 'הָעֵמֶק שְׁאֵלָה', וְהָיָה שָׂמֵחַ

שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וּבָאוּ חַכְמֵי הַדּוֹר וּשְׁאָלוּהוּ לְפֵשֶׁר הַשִּׂמְחָה הַמְיֻחֶדֶת...

[כִּי צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁבִּזְמַנָּם הִתְיַחֲסוּ לְעִנְיַן הַסִּיּוּמִים בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, כַּיָּדוּעַ אֲשֶׁר מָרָן הַחַתָּם סוֹפֵר זי״ע שָׁאַל אֶת רַבּוֹ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן אַדְלֶר זי״ע, מַה יַּעֲשֶׂה לִכְבוֹד סִיּוּם הַשַּׁ״ס? וְאָמַר לוֹ שֶׁיְּצוּם שְׁלֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים].

וְעָנָה הַנָּצִי״ב: ״אֲסַפֵּר לָכֶם מַדּוּעַ אֲנִי שָׂמֵחַ... כְּשֶׁהָיִיתִי בֶּן תֵּשַׁע הָיִיתִי יֶלֶד שׁוֹטֶה מְאֹד, לֹא הָיִיתִי מֵבִין אֶת הַלִּמּוּד, וְהַמְלַמְּדִים נִסּוּ לְדַבֵּר עַל לִבִּי וּלְהַעֲנִיק לִי הִזְדַּמְּנֻיּוֹת שׁוֹנוֹת אַךְ לְלֹא הוֹעִיל, פַּעַם בְּאֵיזֶה עֶרֶב שָׂקַט אֶחָד שָׁמַעְתִּי אֶת הוֹרַי מִתְלַחֲשִׁים אוֹדוֹתַי: ׳מַה יִּהְיֶה אִתּוֹ? אוּלַי נְלַמְּדוֹ מִקְצוֹעַ כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ מַשֶּׁהוּ, עַד מָתַי נְקַבֵּל מִכְתָּבִים שֶׁאֵינוֹ מַתְאִים׳... הַדְּבָרִים שָׂבְרוּ אֶת לִבִּי וְאָז גָּמְלָה בְּלִבִּי הַחְלָטָה שֶׁאֶקַּח אֶת עִנְיָנַי בְּיָדַיִם, וְהִבְטַחְתִּי לָהֶם שֶׁאֲנִי כֵּן אֶהְיֶה גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, וּמֵאָז בֶּאֱמֶת הִתְחַלְתִּי לְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה וְזֶה פְּרִי הַחְלָטָתִי מֵאָז - וְלָכֵן אֲנִי שָׂמֵחַ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. עַכְשָׁו תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם שֶׁהָיִיתִי מְוַתֵּר וּפוֹנֶה לְהַצָּעַת הוֹרַי וְהָיִיתִי לוֹמֵד אֶת מִקְצוֹעַ הַסַּנְדְּלָרוּת לְמָשָׁל, וּמִסְתָּמָא הָיִיתִי נַעֲשֶׂה לְבַעַל בַּיִת כָּשֵׁר, הָיִיתִי בָּא לְשָׁעוּרִים וּמַשְׁתַּתֵּף בְּשִׁעוּר מִשְׁנָיוֹת שֶׁבֵּין מִנְחָה לְעַרְבִית, אוֹ שִׁעוּר הֲלָכָה אַחַר, קוֹרֵא חֹק לְיִשְׂרָאֵל וְהָיִיתִי נוֹתֵן צְדָקוֹת, עוֹשֶׂה מַה שֶּׁאֶפְשָׁר... וְאַחַר אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, הָיִיתִי מֻזְמָן לְדִין בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה וְהָיוּ קוֹרְאִים לִי: יַעֲמֹד בַּעַל הַעֲמֵק שְׁאֵלָה... וְלֹא הָיִיתִי מֵבִין בִּכְלָל מַה זֶּה הַעֲמֵק שְׁאֵלָה, וְהָיוּ עוֹנִים לִי: זֶהוּ סֵפֶר שֶׁאַתָּה הָיִיתָ צָרִיךְ לְחַבֵּר עַל הַשְּׁאֵילְתּוֹת, וַאֲנִי כְּסַנְדְּלָר פָּשׁוּט לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ מַהוּ בִּכְלָל סֵפֶר הַשְּׁאֵילְתּוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא הָיִיתִי מַעֲלֶה בְּדַעְתִּי שֶׁלְּנִשְׁמָתִי יֵשׁ שְׁלִיחוּת לְחַבֵּר פֵּרוּשׁ עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה, וְעַכְשָׁו שֶׁאֲנִי כֵּן יוֹדֵעַ מִזֶּה, וְזָכִיתִי לְמַצּוֹת אֶת כֹּחוֹתַי לְהוֹצִיא לָאוֹר הַפֵּרוּשׁ הַזֶּה - בְּוַדַּאי אֲנִי שָׂמֵחַ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה עַל הַהַצָּלָה מֵהַלִּיכַת כֹּחִי לְטַמְיוֹן״. וְזוֹ הַכַּוָּנָה - ׳לְפִי מַה שֶּׁהוּא׳, שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ לַעֲמֹל לְפִי הַכֹּחוֹת שֶׁלּוֹ.

בֵּית קְבָרוֹת שֶׁל כִּשְׁרוֹנוֹת

מְסֻפָּר, כִּי הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ הַסַּבָּא מִסְּלַבּוֹדְקָא זי״ע, קָרָא לְאֶחָד מִתַּלְמִידָיו שֶׁיַּבִּיט בַּחַלּוֹן וְיִסְתַּכֵּל עַל הַשּׁוּק הַהוֹמֶה שֶׁנִּגְלָה מִבַּחוּץ, אֵיךְ שֻׁכְּלָם אָצִים וְרָצִים זֶה לְכָאן וְזֶה לְשָׁם, אֲנָשִׁים שׁוֹנִים עִם עִסּוּקִים רַבִּים. וְאָז אָמַר לוֹ הַסַּבָּא מִסְּלַבּוֹדְקָא: ״דַּע, שֶׁהִנְּךָ רוֹאֶה בֵּית קְבָרוֹת אֶחָד גָּדוֹל״! וְלִפְלִיאַת הַתַּלְמִיד, הֵחֵל לְבָאֵר: הִנְּךָ רוֹאֶה אֶת הָאָדָם הַהוּא שָׁם? הוּא פְּרוֹפֶסוֹר חָשׁוּב, רֹאשׁ מַחְלָקָה... הִנֵּה אֶפְשָׁר לְתָלוֹת עָלָיו שֶׁלֶט: ׳פֹּה נִטְמַן הַגָּאוֹן רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה מַרְבִּיץ תּוֹרָה לָעֲדָרִים׳. כִּי הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה בְּצָעִירוּתוֹ בָּחוּר מְאֹד מֻכְשָׁר, בַּעַל הֲבָנָה טוֹבָה וּתְפִיסָה חַדָּה. וּלְהוֹרָיו הָיָה שְׁגָעוֹן שֶׁצָּרִיךְ ׳לְנַצֵּל׳ אֶת הַכֹּחוֹת שֶׁלּוֹ אֶל ׳מַשֶּׁהוּ מוֹעִיל׳ וְדָרְבְּנוּ אוֹתוֹ לִלְמֹד חָכְמוֹת וּמִקְצוֹעוֹת כְּלָלְיִים. וְאָמְנָם הוּא פָּנָה לִלְמוּדֵי הָרְפוּאָה וְנִהְיָה פְּרוֹפֶסוֹר גָּדוֹל, וּמִמֵּילָא קִבּוּר תַּחְתָּיו כָּל מַה שֶּׁהָיָה יָכוֹל לִהְיוֹת מִמֶּנּוּ לוּ הָיָה גָּדֵל בַּתּוֹרָה, וּבַשָּׁמַיִם רְשׁוּמָה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁלֹּא בֵּצָעָה. וְכֵן הִצְבִּיעַ עַל פְּלוֹנִי אַחֵר שֶׁעָבַר שָׁם בַּשּׁוּק וְאָמַר, הֲלֹא כָּאן נִטְמַן הַמַּשְׁגִּיחַ הַמַּלְהִיב וְכוּ׳ כִּי הָיָה זֶה בַּעַל רֶגֶשׁ גָּדוֹל וּפָנָה לִלְמוּד פְּרִיטָה עַל כְּנוֹר. וְכֵן כַּיּוֹצֵא בְּזֶה בִּשְׁאָר הָאֲנָשִׁים. נִמְצָא שֶׁכָּל הַהֶבְדֵּל בֵּין בֵּית הַקְּבָרוֹת שֶׁל הַמֵּתִים לְכָאן, שֶׁשָּׁם שׁוֹרֵר שֶׁקֶט וְדִמְמַת מָוֶת, וְכָאן הַקְּבוּרָה הִיא עַל אֲנָשִׁים חַיִּים שֶׁלֹּא נִצְלוּ אֶת יְכָלְתָּם בָּעוֹלָם, וְקָבְרוּ תַּחְתָּם אֶת כָּל הַהִזְדַּמְּנוּת וְהַשְׁלִיחוּת שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם מִן הַשָּׁמַיִם.

לָמָּה לְחַקּוֹת אֶת הַזּוּלַת?

מוּבָא בַּסֵּפֶר ׳שְׁאִיפוֹת׳: זוֹ טָעוּת כֹּה גְּדוֹלָה לְנַסּוֹת לְחַקּוֹת מִישֶׁהוּ אַחֵר, כִּי כְּשֶׁאָנוּ מִתְבּוֹנְנִים בִּבְרִיאַת הָעוֹלָם אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וַהֲרֵי גַּם לְכָל צֶמַח יֵשׁ יִחוּד מִשֶּׁלּוֹ, מַרְאֶה טַעַם וְרֵיחַ, אִי אֶפְשָׁר לְהַאֲשִׁים אֶת הַחַסָּה לָמָּה אֵינֵךְ כְּרוּב, וַהֲלֹא יֵרֶק פְּלוֹנִי יוֹתֵר טוֹב מִמֵּךְ, זֶה לֹא שַׁיָּךְ... לְכָל אֶחָד נָתַן

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַתְּכוּנוֹת שֶׁלּוֹ, הַתַּפְקִידִים שֶׁלּוֹ, שֶׁזֶּה כָּל הַיִּפְי שֶׁלּוֹ, וְזוֹ טִפְּשׁוּת גְּדוֹלָה לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא מֵכִרַח לִהְיוֹת דַּוְקָא כְּמוֹ פְּלוֹנִי וְלַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדָתוֹ. וְרוֹאִים זֹאת גַּם בִּכְלֵי הַמְּלָאכָה: יֵשׁ מַסּוֹר הַמְיֹעָד לְנַגָּרִים, שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּפְקִידִים גְּדוֹלִים מֵגַּדָּרִים, וְיֵשׁ אֶת הַמַּסּוֹר הֶעָדִין שֶׁל יַהֲלוֹמָנִים, הַאִם שַׁיָּךְ לוֹמַר שֶׁזֶּה עָדִיף עַל זֶה - הֲלֹא לְכָל אֶחָד יִעוּד מִשֶּׁלּוֹ. וְכֵן גַּם בָּאָדָם, לְכָל אֶחָד נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַכֵּלִים שֶׁבָּהֶם יַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא שַׁיָּךְ לְהַבִּיט וּלְהָצִיץ עַל הַכֵּלִים שֶׁקִּבֵּל הֶחָבֵר וְלוֹמַר שֶׁהוּא כֵּן וַאֲנִי לֹא, וּמִמֵּילָא אֲנִי לֹא שַׁיָּךְ...

וּמוּבָא בַּגְּמָרָא (סוֹטָה ט׳ ע״א) ׳כָּל הַנּוֹתֵן עֵינָיו בַּמֶּה שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ מַה שֶּׁמְּבַקֵּשׁ אֵין נוֹתְנִים לוֹ, וּמַה שֶּׁבְּיָדוֹ נוֹטְלִים הֵימֶנּוּ׳; וְזֶה כִּדְבָרֵינוּ, שֶׁה׳ רוֹצֶה שֶׁאָדָם יִסְתַּכֵּל עַל מַה שֶּׁבְּיָדוֹ וְלֹא עַל מַה שֶּׁבְּיַד חֲבֵרוֹ.

הַכִּשָּׁלוֹן הוּא כִּשָּׁרוֹן!

יֵשׁ מָשָׁל עֲמָמִי נִפְלָא, הַמְתָאֵר יָפֶה כַּמָּה חָשׁוּב לְקַבֵּל אֶת מַה שֶּׁיֵּשׁ, אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא חָלָשׁ. לְשׁוֹאֵב הַמַּיִם הָיוּ שְׁנֵי דְּלָיִים שֶׁאוֹתָם הָיָה נוֹשֵׂא עַל כְּתֵפָיו כָּל יוֹם בְּדֶרֶךְ אֲרֻכָּה, הָאֶחָד שָׁלֵם וְהָאַחֵר סָדוּק בְּמַעַט. הַדְּלִי הַשָּׁלֵם הִגִּיעַ לְיַעֲדוֹ, מָלֵא מַיִם עַל גְּדוֹתָיו. הַסָּדוּק לְעֻמָּתוֹ הִגִּיעַ כְּשֶׁרַק חֶצְיוֹ מָלֵא, הִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד הַדְּלִי הַסָּדוּק מֵהַשָּׁלֵם. יוֹם אֶחָד הִתְאוֹנֵן הַדְּלִי הַסָּדוּק בִּפְנֵי הַשּׁוֹאֵב: ״אֲנִי בּוֹשְׁתִּי שֶׁאֵינִי נוֹתֵן לְךָ תְּפוּקָה מְלֵאָה״. וַיַּעַן הַשּׁוֹאֵב וַיֹּאמֶר, הִנֵּה שִׂים לֵב לְכָל הַדֶּרֶךְ בָּהּ אֲנִי פּוֹסֵעַ בְּכָל יוֹם, בַּצַּד שֶׁאֲנִי סוֹחֵב אֶת הַדְּלִי הַמָּלֵא - כָּל הָאַדְמָה חֲרֵבָה וִיבֵשָׁה, אַךְ בַּצַּד שֶׁלְּךָ, רְאֵה נָא אֵיזֶה נוֹף שֶׁל פְּרָחִים וּצְמָחִים נַעֲשֶׂה מֵהַטִּפְטוּף וְהַחִסָּרוֹן שֶׁלְּךָ, תִּרְאֶה אֵיזֶה דְּלִי יָקָר וְנִכְבָּד אַתָּה.

וְלַנִּמְשָׁל יֵשׁ עֹמֶק, עָלֵינוּ לְהָבִין אֶת עַצְמֵנוּ, שֶׁחֲרֵי בְּכָל אָדָם יֵשׁ סְדָקִים, אֲבָל אֵינָם ׳כִּשָּׁלוֹן׳ אֶלָּא ׳כִּשָּׁרוֹן׳, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה שֶׁתַּעֲבֹד עִם הַסֶּדֶק שֶׁלְּךָ.

וְאִם נֵלֵךְ בְּעִקְבוֹת הַמָּשָׁל נָבִין, שֶׁלִּפְעָמִים דַּוְקָא חֻלְשָׁתֵנוּ הִיא מְעוֹרֶרֶת דְּבָרִים טוֹבִים, לְמָשָׁל, שֶׁאָנוּ יְכוֹלִים לִפְעֹל אֵצֶל אֲנָשִׁים בְּרָמָה מְסֻיֶּמֶת, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חוֹנֵן כָּל אָדָם לְפִי שְׁלִיחוּתוֹ.

הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק זִילְבֶּרְשְׁטֵין שְׁלִיטָ״א, בְּסִפְרוֹ ׳עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ׳ (ח״א עַמּוּד תקנח) מֵבִיא עֲבָדָה עַל בָּחוּר יְשִׁיבָה שֶׁהָיָה מְאֹד חָלָשׁ בַּעֲבוֹדַת ה׳ וּבִלְמוּד, וְלִקְרַאת הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים שָׁמַע שִׂיחוֹת חִזּוּק בְּלַהַט אוֹדוֹת קַבָּלוֹת טוֹבוֹת, וַחֲבֵרָיו אָמְנָם קִבְּלוּ עַל עַצְמָם לְהִתְחַזֵּק בְּהֶסְפֵּקֵי לִמּוּד מַפְלִיגִים, וּבִשְׁאָר עִנְיְנֵי עֲבוֹדָה. וְנֶחְלְשָׁה דַּעְתּוֹ מְאֹד מִזֶּה, כִּי הֵבִין שֶׁהוּא לֹא שַׁיָּךְ לְכָאֵלּוּ קַבָּלוֹת. וּבְעֵת תְּפִלַּת הַנְּעִילָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים - יָשַׁב וְחָשַׁב, אֵיזוֹ קַבָּלָה הוּא כֵּן יָכוֹל לְקַבֵּל? אָמַר לְעַצְמוֹ, הֱיוֹת שֶׁלִּי קָשֶׁה לִלְמֹד בְּמֶשֶׁךְ זְמַן רַב, אֲנִי מְקַבֵּל עַל עַצְמִי לָשֶׁבֶת בְּמוֹצָאֵי הַצּוֹם לְמֶשֶׁךְ עֶשֶׂר דַּקּוֹת וְלִלְמֹד תּוֹרָה. וְהִנֵּה בְּמוֹצָאֵי הַצּוֹם חָזַר לְבֵיתוֹ וְהָיוּ לוֹ כַּמָּה מְנִיעוֹת, וְגַם עָזַר לְאָבִיו בִּבְנְיַת הַסֻּכָּה כְּמִנְהָג יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים. בְּמַהֲלַךְ הָעֶרֶב נִזְכַּר מִקַּבָּלָתוֹ וְיָשַׁב לִלְמֹד לְמֶשֶׁךְ עֶשֶׂר דַּקּוֹת. וּלְאַחַר מִכֵּן חָדַל - כִּי הֲלֹא קִבֵּל עַל עַצְמוֹ רַק לְמֶשֶׁךְ עֶשֶׂר דַּקּוֹת. אֲבָל אוֹתָן עֶשֶׂר דַּקּוֹת, סִפֵּר הַבָּחוּר לְיָמִים - הָיוּ עֲבוּרוֹ קֶרֶשׁ קְפִיצָה. כִּי מֵאוֹתוֹ יוֹם הוּא הָפַךְ לְאָדָם אַחֵר. עֶשֶׂרֶת הַדַּקּוֹת הַבּוֹדְדוֹת הַלָּלוּ - הוֹכִיחוּ לוֹ שֶׁהוּא שָׁוֶה מַשֶּׁהוּ, אַךְ מִלְּבַד זֹאת הֵן לִמְּדוּהוּ לִמּוּד חָשׁוּב בְּהַרְבֵּה: שֶׁלֹּא צָרִיךְ ׳לְהָצִיץ׳ לְעֵבֶר הַ׳קַּבָּלָה׳ שֶׁל הַשָּׁכֵן!! כָּל אֶחָד עִם הַ׳קַּבָּלָה׳ שֶׁלּוֹ! גַּם בַּמַּצָּב שֶׁל אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם שֶׁנִּרְאָה בְּעֵינָיו כְּאָרוּר, אֲבָל גַּם שָׁם יֵשׁ מָקוֹם לִפְעֹל וְלַעֲשׂוֹת. עֲבָדָה זוֹ מְלַמֶּדֶת שֶׁדַּוְקָא הַחֻלָּשִׁים עִם כָּל חֻלְשָׁתָם יְכוֹלִים לְצַמֵּחַ הַרְבֵּה.

רַבֵּנוּ הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קַנְיֶבְסְקִי שְׁלִיטָ״א מְסַפֵּר, שֶׁהָיָה אֵיזֶה תַּלְמִיד חָרִיף שֶׁלָּמַד עִם תַּלְמִיד חַלָּשׁ וְאָמְנָם שֶׁלֹּא הָיָה מִבֵּין הָיָה שַׁקְדָּן, וְהֶחָרִיף לֹא הָיָה שַׁקְדָּן, וּלְבַסּוֹף הַשַּׁקְדָּן הַחַלָּשׁ עָלָה עַל רַבּוֹ הֶחָרִיף וְנַעֲשָׂה גָּדוֹל וְנִפְתְּחוּ לוֹ מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה.

יָדוּעַ מַה שֶּׁהָיָה אוֹמֵר הָרַב הַקָּדוֹשׁ הָרַבִּי ר׳ זוּשָׁא מֵאֲנִיפּוֹלִי זי״ע: ״כְּשֶׁאָבוֹא לַשָּׁמַיִם לֹא יִשְׁאֲלוּ אוֹתִי לָמָּה לֹא הָיִיתָ כְּאָחִיךָ הָרַבִּי ר׳ אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶענְסְק זי״ע, וְלֹא יִשְׁאֲלוּ אוֹתִי לָמָּה לֹא הָיִיתָ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, יִשְׁאֲלוּ אוֹתִי לָמָּה לֹא הָיִיתָ ר׳ זוּשָׁא״. כִּי אֶת כָּל אֶחָד דָּנִים לְמַעְלָה לְפִי מַה שֶּׁהוּא.

מְסֻפָּר, שֶׁהַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה שְׁוָואבּ (רֹאשׁ יְשִׁיבַת בֵּית יוֹסֵף בְּגִיטְסְהַיִד) פָּנָה פַּעַם אֶל הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אֶלְחָנָן וָסֶרְמַן הי״ד (רֹאשׁ יְשִׁיבַת בְּרַנוֹבִיץ׳ וְתַלְמִיד הֶחָפֵץ חַיִּים) וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כַּמָּה דִּבְרֵי חִזּוּק, אָמַר לוֹ: אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ מֵהָאָדָם אֶלָּא אֶת כֹּחוֹ וּמֹחוֹ. גַּם בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה כָּתַב (סִימָן א׳ ס״ק יב): ׳כִּי הַכֹּל תָּלוּי לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אִם עוֹשֶׂה כָּל אֲשֶׁר בְּכֹחוֹ לַעֲשׂוֹת׳.

גַּם הַגָּאוֹן רַבֵּנוּ חַיִּים מִבְּרִיסְק זי״ע [אֲשֶׁר יָדוּעַ בֵּין בְּנֵי הַיְשִׁיבוֹת בְּתוֹרָתוֹ הַמְיֻחֶדֶת בְּשִׁיטָתוֹ הַנִּפְלָאָה] הָיָה אוֹמֵר לְתַלְמִידָיו: אֵינִי רוֹצֶה שֶׁתִּלְמְדוּ וְתַחְשְׁבוּ כָּמוֹנִי, אֶלָּא רְצוֹנִי שֶׁתִּלְמְדוּ וְתַחְשְׁבוּ כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם צְרִיכִים לִלְמֹד וְלַחְשֹׁב. וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁרוֹאִים אֶת תַּלְמִידָיו שֶׁל הַגְּרַ״ח, כְּגוֹן הַגָּאוֹן רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁקָאפּ זַצַ״ל (בַּעַל הַשַּׁעֲרֵי יֹשֶׁר), הַגָּאוֹן רַבִּי בָּרוּךְ בֶּער לֵיבוֹבִיץ זַצַ״ל (בַּעַל הַבְּרָכַת שְׁמוּאֵל), הַגָּאוֹן רַבִּי נַפְתָּלִי טְרוֹפּ זַצַ״ל (בַּעַל חִדּוּשֵׁי הַגְּרַנַ״ט), הַגָּאוֹן רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן מֶלְצֶר זַצַ״ל (בַּעַל הָאֶבֶן הָאֹזֶל), הַגָּאוֹן רַבִּי אֶלְחָנָן וָסֶרְמַן זַצַ״ל (בַּעַל הַקִּבֵּץ הֶעָרוֹת), הַרְבֵּה גְּדוֹלֵי עוֹלָם שֶׁלָּמְדוּ אֶצְלוֹ, לְכָל אֶחָד מֵהֶם הָיְתָה חֲשִׁיבָה מְיֻחֶדֶת, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה מִכָּל אֶחָד אֶת הַכֹּחוֹת שֶׁלּוֹ, וּכְשֶׁמְּנַצְלָם כָּרָאוּי הוּא מְאֹד חָשׁוּב בַּשָּׁמַיִם.

מָרָן הַסְּטַיְפְּלֶר זי״ע נָסַע פַּעַם בְּמוֹנִית, וְהַנֶּהָג תִּנָּה אֶת כְּאֵבוֹ לְפָנָיו: ״אֲנִי עוֹבֵד קָשֶׁה מֵהַבֹּקֶר וְעַד הָעֶרֶב, וּבָעֶרֶב אֲנִי הוֹלֵךְ לְשִׁעוּר דַּף הַיּוֹמִי, וְתֵכֶף כְּשֶׁמַּתְחִיל הָרַב אֶת הַשִּׁעוּר רֹאשִׁי נִשְׁמָט וַאֲנִי נִרְדָּם, וּבְסִיּוּם הַשִּׁעוּר אֲנִי מִתְעוֹרֵר, מָה אֶעֱשֶׂה?״ עָנָהוּ הַסְּטַיְפְּלֶר: ״דַּע לְךָ, שֶׁאִם אַתָּה עוֹשֶׂה מַה שֶּׁאַתָּה יָכוֹל וְרַק כָּךְ אַתָּה יָכוֹל לִנְהֹג, אַתָּה נֶחֱשָׁב מְאֹד בַּשָּׁמַיִם, אַתָּה גֶּנֶרָל! מַחְשִׁיבִים אוֹתְךָ לְצַדִּיק גָּדוֹל״.

דְּבָרִים חוֹצְבִים מִמְּקוֹרָן הַסְּטַיְפְּלֶר זי״ע

כּוֹתֵב מָרָן הַסְּטַיְפְּלֶר זי״ע בְּסִפְרוֹ ׳חַיֵּי עוֹלָם׳ (חֵלֶק ב׳ פֶּרֶק יב): ׳כַּמָּה פְּעָמִים מִזְדַּמֵּן, אֲשֶׁר תַּלְמִיד צָעִיר נִכְנָס לִישִׁיבָה גְּדוֹלָה, וְלוֹמֵד שְׁנָתַיִם שָׁלֹשׁ בְּהַתְמָדָה וּבְחֶשֶׁק רַב, וְהָיָה מַרְגִּישׁ נְעִימוּת בִּשְׁקִידַת הַתּוֹרָה, וְשׁוּב אַחַר כָּךְ בָּא מַשְׁבֵּר וּמַתְחִיל לְהִתְרַפּוֹת מִדִּבְרֵי תּוֹרָה, וְנִכָּרִים בּוֹ סִימָנֵי דְּכָאוֹן וְיֵאוּשׁ, וְעַל פִּי רֹב הַסִּבָּה הִיא, כִּי נִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בָּרָכָה בְּתַלְמוּדוֹ וְחוֹשֵׁב, כִּי הוּא חַס וְשָׁלוֹם, אֵינוֹ מְסֻגָּל לְהִתְעַלּוֹת. וְעַל פִּי רֹב זֶה בָּא מֵחֲמַת אֵיזוֹ פְּגִיעָה בִּכְבוֹדוֹ שֶׁמְּשַׁעֵר שֶׁאֵין מַעֲרִיכִין אוֹתוֹ בְּתוֹר מֻפְלָג, אוֹ מֵחֲמַת קִנְאָה שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה בְּיָדוֹ לְהִתְבַּלֵּט בְּתוֹר מְצֻיָּן כְּמוֹ חֲבֵרוֹ, וּמִכֵּיוָן שֶׁמַּחְלִיט עַצְמוֹ לְבַלְּתִּי מְסֻגָּל חַס וְשָׁלוֹם - שׁוּב אֵינוֹ מוֹצֵא טַעַם בְּלִמּוּדוֹ, וְכָל זֶה מִדַּרְכֵי הַיֵּצֶר לְהַדִּיחוֹ מִתּוֹרַת ה׳... וּבַהֶמְשֵׁךְ שָׁם כּוֹתֵב עוֹד: אָמְרוּ חֲזַ״ל בְּמַסֶּכֶת עֲבוֹדָה זָרָה (ג׳ ע״א) אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּא בְּטְרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו, וְאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דּוֹרֵשׁ מֵהָאָדָם יוֹתֵר מִיְּכָלְתּוֹ, וְזֶה הַתַּלְמִיד קָשֶׁה-הַהֲבָנָה שֶׁיָּגַע וּמָצָא כְּדֵי מִדָּתוֹ - כְּבָר הִשְׁלִים חֻקּוֹ וְהוּא חָבִיב לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּהַגָּאוֹן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר הִשְׁלִים חֻקּוֹ כְּפִי יְכָלְתּוֹ, שֶׁכֵּן שָׁנִינוּ אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּן אֶת לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם.

כָּל אֶחָד מְסֻגָּל לִהְיוֹת כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ

וְיֵתֶרָה מִזֹּאת כָּתַב הָרַמְבַּ״ם זַ״ל, שֶׁאִם אָדָם מְמַצֶּה אֶת כֹּחוֹתָיו יָכוֹל לִהְיוֹת כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ (הִלְכוֹת תְּשׁוּבָה פֶּרֶק ה הֲלָכָה ב): ׳אַל יַעֲבֹר בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ דָּבָר זֶה שֶׁאוֹמְרִים טִפְּשֵׁי אֻמּוֹת הָעוֹלָם וְרֹב גֻּלְמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר עַל הָאָדָם מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק אוֹ רָשָׁע, אֵין הַדָּבָר כֵּן! אֶלָּא כָּל אָדָם רָאוּי לוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

זֶה דָּבָר מַבְהִיל! אֵיךְ הָרַמְבַּ״ם כּוֹתֵב כָּךְ? הֲלֹא הוּא יָדוּעַ כְּמְדַקְדֵּק בִּדְבָרָיו מְאֹד. הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אֶלְחָנָן וַסֶּרְמַן הי״ד (קֹבֶץ הֶעָרוֹת עַל יְבָמוֹת, דִּגְמָאוֹת לְבֵאוּרֵי אַגָּדוֹת עַל דֶּרֶךְ הַפְּשָׁט, סִימָן ז׳ אוֹת ט׳), בֵּאֵר אֶת הַדְּבָרִים, שֶׁבְּוַדַּאי אִם אָדָם מְמַצֶּה אֶת הַכִּשָּׁרוֹנוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם הוּא מַמָּשׁ כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. כִּי הַנְּקֻדָּה שֶׁכְּוֻלָּן אֵלֶיהָ הָרַמְבַּ״ם, כָּל אָדָם רָאוּי לִהְיוֹת צַדִּיק כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ - הַכַּוָּנָה בְּמִצּוּי כֹּחוֹתָיו.

הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב קַמִּינֶצְקִי זַצַ״ל מוֹכִיחַ, שֶׁצָּרִיךְ לְחַנֵּךְ כָּל יֶלֶד כְּאִלּוּ עָתִיד לִהְיוֹת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, מִמַּה שֶּׁנִּפְסַק בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן פא סָעִיף ז): ׳חֲלַב כּוּתִית כַּחֲלַב יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יָנִיקוּ תִּינוֹק מִן הַכּוּתִית, אִם אֶפְשָׁר בְּיִשְׂרְאֵלִית, דַּחֲלַב כּוּתִית מְטַמְטֵם הַלֵּב.

וּבְבֵאוּר הַגְּרַ״א מְצַיֵּן מְקוֹרוֹ מִדִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ (שמו״ר א, כה): לָמָּה אָמְרָה מִרְיָם מִן הָעִבְרִיּוֹת? וְכִי אָסוּר לוֹ לְמֹשֶׁה לִינֹק מֵחֲלַב הַנָּכְרִית? לֹא כֵּן תִּנִּינָן בַּת יִשְׂרָאֵל לֹא תָּנִיק בְּנָהּ שֶׁל כּוּתִית אֲבָל כּוּתִית תָּנִיק בֶּן יִשְׂרָאֵל בִּרְשׁוּתָהּ?! אֶלָּא לָמָּה אָמְרָה כֵּן? לְפִי שֶׁהֶחֱזִירַתּוּ לְמֹשֶׁה עַל כָּל הַמִּצְרִיּוֹת לְהָנִיק אוֹתוֹ וּפָסַל אֶת כֻּלָּן, וְלָמָּה פְּסָלָן? אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הַפֶּה שֶׁעָתִיד לְדַבֵּר עִמִּי יִינַק דָּבָר טָמֵא?

וְלִכְאוֹרָה, שׁוֹאֵל הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב קַמִּינֶצְקִי זַצַ״ל, אֵיךְ נִתָּן לְהוֹכִיחַ מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ עַל כָּל יֶלֶד, וְלִפְסֹק כֵּן לַהֲלָכָה?! הֲלֹא בְּמֹשֶׁה כָּתוּב הַטַּעַם שֶׁעָתִיד לְדַבֵּר עִם הַשְּׁכִינָה! אֶלָּא בֶּאֱמֶת זֶהוּ בֵּאוּרוֹ - שֶׁכָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל אִם יְמַצֶּה אֶת כֹּחוֹתָיו הֲרֵי הוּא כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְאֵינוֹ תָּלוּי בְּכִשָּׁרוֹן אוֹ בְּהַשָּׂגָה, וְלֹא כְּטָעוּת הָרוֹוַחַת שֶׁאִם הוּא לֹא הִשִּׂיג דְּרָגוֹת גְּבוֹהוֹת זוֹ רְאָיָה שֶׁלֹּא מִצָּה אֶת עַצְמוֹ, כִּי אֵין מִסְתַּכְּלִים עַל ׳הַהַשָּׂגָה׳ אֶלָּא עַל נְצִיוּל הַכֹּחוֹת (עֵין בַּסֵּפֶר ׳רִבִּי יַעֲקֹב׳ עַמּוּד 412).

כָּל יְהוּדִי שָׁוֶה - אֵין עֲדִיפוּת

וְכֵן הוֹכִיחַ הָרַבִּי ר׳ בּוּנִים מִפְּשִׁיסְחָא זי״ע מֵהַגְּמָרָא (פְּסָחִים כה ע״ב): ׳שְׁפִיכוּת דָּמִים גּוֹפֵיהּ מִנָּלַן? סְבָרָא הוּא. כִּי הַהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא, אָמַר לֵיהּ: מָרֵי דּוּרָאי אָמַר לִי זִיל קַטְלֵיהּ לְפְלָנְיָא וְאִי לָא קַטְלִינָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ: לִיקְטְלוּךְ וְלָא תִּיקְטוֹל, מַאי חָזֵית דְּדָמָא דִּידָךְ סוּמָק טְפֵי? דִּילְמָא דְּמָא דַּהֲהוּא גַּבְרָא סוּמָק טְפֵי׳ [הַגִּיעַ אָדָם אֶחָד לְפְנֵי רָבָא, וְאָמַר לוֹ, גּוֹי בְּשֵׁם מָרֵי דּוּרָאי, אָמַר לִי, לֵךְ וַהֲרֹג אֶת פְּלוֹנִי וְאִם לֹא אֶהֱרֹג אוֹתְךָ. עָנָהוּ רָבָא: שֶׁיַּהֲרְגוּךָ וְאַל תַּהֲרֹג, מָה רָאִיתָ שֶׁדָּמְךָ אָדֹם יוֹתֵר? אוּלַי דַּם שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ אָדֹם יוֹתֵר?]. וּבְרַשִׁ״י, מִי יֹאמַר שֶׁנַּפְשְׁךָ חֲבִיבָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם יוֹתֵר מִשֶּׁל זֶה, דִּילְמָא שֶׁל זֶה חֲבִיבָה טְפֵי עָלָיו, וְנִמְצָא עֲבֵרָה נַעֲשֵׂית וְנֶפֶשׁ אֲבוּדָה.

וְשָׁאַל הָרַב הַקָּדוֹשׁ, הָרַבִּי ר׳ בּוּנִים מִפְּשִׁיסְחָא זי״ע: מַה יִּהְיֶה אִם יֹאמְרוּ לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ - רַבָּם שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁתַּהֲרֹג אֶת פְּלוֹנִי אוֹ שֶׁנַּהֲרֹג אוֹתְךָ... מַה יַּעֲשֶׂה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ? וַדַּאי שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ צָרִיךְ לְהֵהָרֵג וְלֹא לַהֲרֹג! וּמִזֶּה רוֹאִים, שֶׁאֵינָנוּ יוֹדְעִים חֲשִׁיבוּתוֹ שֶׁל יְהוּדִי, שֶׁיָּכוֹל אַף הוּא לְמַצּוֹת כֹּחוֹתָיו וּלְהַגִּיעַ לְמָקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד וְלִהְיוֹת בִּבְחִינָתוֹ כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְעַל כֵּן אֵין שׁוּם עֲדִיפוּת לְאֶחָד עַל פְּנֵי חֲבֵרוֹ.

וְאַף מָרָן הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה פֵּינְשְׁטֵין זֵכֶר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לִבְרָכָה (בְּסֵפֶר דָּרַשׁ מֹשֶׁה) מוֹכִיחַ זֹאת מִמַּה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (ב״ר א, טו): ׳בְּכָל מָקוֹם הוּא מַקְדִּים מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּבְמָקוֹם אֶחָד הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת ו, כז) הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה מְלַמֵּד שֶׁשְּׁנֵיהֶן שְׁקוּלִין זֶה כְּזֶה׳, וְשׁוֹאֵל, וְכִי נִתָּן לוֹמַר שֶׁשְּׁנֵיהֶם שְׁקוּלִים בְּהַשָּׂגָה? וַדַּאי שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ אֲשֶׁר דִּבֵּר עִם הַשְּׁכִינָה וְהִנְחָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְכָל הַדּוֹרוֹת, אִם כֵּן לִכְאוֹרָה, בְּהַשָּׂגָה גְּדוֹל מֵאַהֲרֹן, אֶלָּא שֶׁמְּלַמְּדִים אוֹתָנוּ רַבּוֹתֵינוּ, שֶׁלֹּא הַהַשָּׂגָה הִיא הַקּוֹבַעַת, הָאִם זֶה הִשִּׂיג מַה שֶּׁזֶּה הִשִּׂיג, אֶלָּא שֶׁאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה׳ מְצָאָה אֶת כֹּחוֹתָיו בְּעִנְיָנוֹ הוּא, כְּמוֹ שֶׁאָחִיו מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מְצָאָה אֶת כֹּחוֹתָיו בְּעִנְיָנוֹ הוּא, וּבָזֶה הֵם שְׁקוּלִים.

וְאִיתָא בַּגְּמָרָא (סַנְהֶדְרִין יא ע״א): ׳פַּעַם אַחַת הָיוּ מְסַבִּין בַּעֲלִיַּת בֵּית גּוּרְיָה בִּירִיחוֹ, וְנָתְנָה

עֲלֵיהֶם בַּת קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם, יֵשׁ כָּאן אֶחָד שֶׁרָאוּי שֶׁתִּשְׁרֶה עָלָיו שְׁכִינָה כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֶלָּא שֶׁאֵין דּוֹרוֹ זַכַּאי לְכָךְ, נָתְנוּ חָכְמִים אֶת עֵינֵיהֶם בְּהִלֵּל הַזָּקֵן׳.

וְעוֹד בַּגְּמָרָא (סָנְהֶדְרִין כח ע״א): ׳שִׁמּוֹנִים תַּלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְהִלֵּל הַזָּקֵן, שְׁלֹשִׁים מֵהֶן רְאוּיִים שֶׁתִּשְׁרֶה עֲלֵיהֶן שְׁכִינָה כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ׳. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה, אֵיךְ יִמָּצְאוּ כָּל כַּךְ גְּדוֹלִים כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ? אֶלָּא הַבֵּאוּר הוּא, שֶׁאִם אָדָם מְמַצֶּה אֶת כֹּחוֹתָיו הֲרֵי הוּא כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

וְכֵן מוּבָא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת ה׳ ע״ב): ׳חֲזֵיֵה דַּהֲוָה קָא בָּכֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ, אַמַּאי קָא בָּכֵית אִי מִשּׁוּם תּוֹרָה דִּלָּא אַפְּשַׁת, שָׁנִינוּ, אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם׳ [רָאָה שֶׁרַבִּי אֶלְעָזָר בּוֹכֶה, אָמַר לוֹ, לָמָּה אַתָּה בּוֹכֶה, אִם בִּגְלַל שֶׁלֹּא הִרְבֵּיתָ בַּתּוֹרָה, שָׁנִינוּ אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְכוּ׳].

פַּעַם הִתְבַּטָּא הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי נַפְתָּלִי אַמְסְטֶרְדָם זַצַ״ל בְּאָזְנֵי רַבּוֹ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל סַלַנְטֶר זי״ע, מָתַי אֶזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה כָּתוּב: ״וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל נַפְתָּלִי״... עָנָהוּ רַבֵּנוּ יִשְׂרָאֵל זי״ע, אִם תַּעֲשֶׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר בְּכֹחֲךָ, יִהְיֶה נִכְתָּב עָלֶיךָ בַּשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל נַפְתָּלִי.

וְכֵן מוּבָא בְּסֵפֶר פְּנִינֵי רַבֵּנוּ יְחֶזְקֵאל, מֵאוֹצָרוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי יְחֶזְקֵאל אַבְרַמְסְקִי זַצַ״ל: ׳תּוֹבְעִים מִן הָאָדָם לְאַחַר מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, מַה שֶּׁהָיָה מְסֻגָּל לְצַמֵּחַ מִמֶּנּוּ לְפִי הַכִּשְׁרוֹנוֹת שֶׁלּוֹ וְלֹא הוֹצִיא זֹאת לַפֹּעַל׳.

מוֹדְדִים אוֹתָנוּ רַק לְעֵרֶךְ דּוֹרֵנוּ

צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁהָאָדָם נִמְדָּד לְפִי הַדּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ וְלֹא לְפִי הַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (קה״ר א, ח): כְּתִיב (דִּבְרֵי הַיָּמִים-א יב, כח): ״וְיהוֹיָדָע הַנָּגִיד לְאַהֲרֹן״ - ׳וְכִי יְהוֹיָדָע הָיָה נָגִיד לְאַהֲרֹן? אֶלָּא אִלּוּ הָיָה אַהֲרֹן קַיָּם בְּדוֹרוֹ שֶׁל יְהוֹיָדָע, יְהוֹיָדָע הָיָה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בִּשְׁעָתוֹ׳, נִמְצָא, שֶׁרַבּוֹתֵינוּ הֶחְשִׁיבוּ גְּדֻלּוּת לְפִי הַדּוֹר.

כּוֹתֵב רַבֵּנוּ חַיִּים וִיטַאל זי״ע, בְּסֵפֶר הַגִּלְגּוּלִים (הַקְדָּמָה לח): ׳פַּעַם אַחַת שָׁאַלְתִּי לְמוֹרִי (הָאֲרִיזַ״ל), אֵיךְ אוֹמֵר לִי שֶׁנַּפְשִׁי הִיא מְעוּלָּה כָּל כָּךְ - כַּנִּזְכָּר בְּשַׁעַר הַגִּלְגּוּלִים בְּאֹרֶךְ - וַהֲרֵי קָטָן שֶׁבַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים הָיָה צַדִּיק וְחָסִיד שֶׁאֵין אֲנִי מַגִּיעַ לַעֲקֵבוֹ? וְהֵשִׁיבַנִי, דַּע, כִּי גְּדֻלּוּת הַנֶּפֶשׁ אֵינָהּ תְּלוּיָה כְּפִי מַעֲשֵׂה הָאָדָם, רַק כְּפִי הַזְּמַן וְהַדּוֹר הַהוּא, וּמַעֲשֶׂה קָטָן מְאֹד בַּדּוֹר הַזֶּה שָׁקוּל כְּכַמָּה מִצְוֹת בְּדוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים, כִּי בַּדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ הַקְּלִפָּה גּוֹבֶרֶת מְאֹד מְאֹד עַד אֵין קֵץ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים, וְאִלּוּ הָיִיתִי אֲנִי בְּאוֹתָם הַדּוֹרוֹת, הָיוּ מַעֲשַׂי וְחָכְמָתִי נִפְלָאִים מִכַּמָּה צַדִּיקִים רִאשׁוֹנִים, אֲשֶׁר עַל כֵּן לֹא אֶצְטַעֵר עַל זֶה כְּלָל, כִּי בְּלִי סָפֵק יֵשׁ לְנַפְשִׁי מַעֲלָה גְּדוֹלָה עַל כַּמָּה צַדִּיקִים הָרִאשׁוֹנִים מִזְּמַן תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים. כִּי לְפִי חֲלִישׁוּת הַדּוֹר אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשִּׂיג יוֹתֵר.

לְךָ לְךָ - מִכָּל הַתֵּרוּצִים שֶׁלְּךָ

מָרָן רַבֵּנוּ בַּעַל הַדִּבְרֵי חַיִּים מִצַּאנְז זי״ע (פִּי צַדִּיק מַאֲמָר ז׳): בַּפָּסוּק לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ מִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, מְפֹרָשׁ כָּךְ: אִם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא כֻּלּוֹ מִדּוֹת רָעוֹת, וְהַגַּשְׁמִיּוּת הִתְגַּבְּרָה בּוֹ חַס וְשָׁלוֹם, אוֹמֵר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ - עֲזֹב אֶת הַפְּחִיתוּת שֶׁלְּךָ וְהִתְרַחֵק מִן הַתַּאֲוֹוֹת הַמִּתְגַּבְּרוֹת, וְאַל תַּחְשֹׁב כְּאִלּוּ אִי אֶפְשָׁר חַס וְשָׁלוֹם לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶן, לֹא! כִּי בְּוַדַּאי אַתָּה יָכוֹל לְהִתְחַזֵּק וּלְנַצֵּחַ אֶת כָּל הַתַּאֲוֹוֹת. וְאִם הוּא תּוֹלֶה פְּחִיתוּתוֹ בְּ׳מוֹלַדְתְּךָ׳ - דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא נוֹלַד בִּקְדֻשָּׁה וְלָכֵן קָשֶׁה לוֹ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַחֹמֶר, אוֹ שֶׁהוּא נְכֵה רוּחַ וְתוֹלֶה הַכֹּל בְּבֵית אָבִיךָ, כְּלוֹמַר, שֶׁטּוֹעֵן לֹא זָכִיתִי לְרַבִּי טוֹב, הֵיכָן אֶפְשָׁר לִמְצֹא בִּזְמַנֵּנוּ רַבִּי כְּמוֹ בְּשָׁנִים קוֹדְמוֹת... כְּלַפֵּי כָּל אֵלֶּה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

הוּא: "לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ" - כְּלַךְ לְךָ מִטְּעָנוֹת אֵלּוּ! כֵּיוָן שֶׁאִם תִּרְצֶה בֶּאֱמֶת לְהֵיטִיב דַּרְכְּךָ - מִכָּאן וְאֵילָךְ - "אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ" - אֲנִי אַרְאֶה לְךָ בְּאֵיזוֹ דֶּרֶךְ יֵשׁ לְךָ לֵילֵךְ.

רַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ (יַלְקוּט דְּבָרִים תתלו): 'אַל יְהֵא לִבְּךָ חָלוּק עַל הַמָּקוֹם, הַיְנוּ לֹא רַק שֶׁלֹּא לַחֲלֹק, חַס וְשָׁלוֹם, עַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֶלָּא אַף עַל הַמָּקוֹם בּוֹ אַתָּה נִמְצָא, כְּלוֹמַר, הַכֵּלִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתַן לְךָ, כָּל אֲשֶׁר סָבִיב... זְכֹר, הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, הַמַּצָּב שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתַן לְךָ, זֶה הַמֵּרַב שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַשִּׂיג, הִשְׁתַּדֵּל לְמַצּוֹתוֹ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל חֲבֵרֶיךָ אוֹ עַל אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים וְשֶׁל הַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁאֵינְךָ יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגָתָם.

וְזוֹ הַנְּקֻדָּה שֶׁלָּמַדְנוּ בְּמַעֲשֶׂה הַדַּיָּג הַמּוּבָא בְּתָנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ הַמּוּבָא לְעֵיל, וְאִם אָדָם עוֹשֶׂה כֵּן, הוּא כְּבָר זוֹכֶה לְכָל הַטּוֹבָה - אֲפִלּוּ אִם מַשִּׂיג מְעַט מִאד מִן הַשְּׁלֵמוּת, אֲבָל אִם מְצָּה אֶת כִּשְׁרוֹנוֹתָיו קַיֵּם בְּזֶה אֶת שְׁלִיחוּתוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה.

וִיהִי רָצוֹן שֶׁנִּזְכֶּה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן וְהַכִּשְׁרוֹנוֹת שֶׁחָנַן אוֹתָנוּ בָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מַה שֶּׁכִּוְּונוּ חַז"ל בְּאָמְרָם, שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לִהְיוֹת כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּכְשֶׁנִּתְחַזֵּק בְּזֶה, נִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה וּלְבִנְיַן בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן.

בשורה טובה לאוהבי התורה והלומדיה

להח"ד בינ"ד עמ"י עש"ד

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים
לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת גדולי הדור שליט"א
והתקבלו כס"ד כאהבה רבה
בהיכלי התורה

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0509013000 ,0506491414

שותפים להקים
מקום לה' משכנות ל'אביר יעקב'

אי"ה רוצים להתחיל בבניית בית כנסת
ובית מדרש יגדיל תורה
ומקוה טהרה לנשים ולגברים
ברחוב שמשון עמיצור בשכונת רמות בבאר שבע

רוצים לשתף 840 חברים שישתתפו בס"ך של תרומה בשם 'יעקב'
מו"ז רבי יעקב אביחצירא זיע"א
סה"כ 'יעקב' 182 ש"ח כפול 36 חודשים

דרך הקישור של נדרים פלוס מקבלים החזר מס לפי סעיף 46
וקבלה דיגיטלית למייל
בטלפון 03-7630585 שלוחה 9219

מי שיהיה שותף
יזכה בספר חדש
יגדיל תורה בהלכה
שבת כרך א'

ערוץ יגדיל

או בסריקה

לפרטים: 0548410379

לפרטי הפקדה לחשבון בנק מזרחי סניף 426 מ.ח 371407 ע"ש יגדיל תורה